

310419 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. } టెన్ పట్టణము 1921 వ సం॥ డిశంబరు నెల 13 తేది మంగళవారం } No. 210.  
 సంపుటము. ౮ } దుర్భతినామ సంవత్సర మార్గ శిరమా నకు ధృత్ర యోదశి ౧౩. } సంచిక. ౨౧౦

## “ప్రశస్తమైన ఎన్ జి ల్ బర్న్” రైస్ మెషనరీ ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

### బ్లాక్ స్టోను సూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరియొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని  
 పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ ఆమర్చు  
 నట్టి అవిరియంత్రము, బాయిలములు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

నెం 9, నెకండు

తంలివిలాసము, ఎంజిను మద్రాసు

తైనుబీచ్,

### మార్షల్ సన్స్ ఆండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజినీరులు

కలకత్తా

మదరాసు

బెళవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

### అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.  
 ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ  
 మా అమృతాంజనమును వాడి  
 సంత మాత్రమున నయమగును.  
 సులభ మె 0-10-0 అణాలు



### మోహనీ తైలము

సీసా 1-8 0-12-0

### తామర తైలము

శబ్ద 1-8 0-6-0

### చంద్ల పొడి

శబ్ద 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి మదరాసు.

### “కత్తికట్టలు”

వెదకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగవైసవి.  
 1-8 రూ 4-8-0.  
 దజను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీ ఖర్చులు వేరే.  
 వలయువారు అర్డర్ తో ఒకరూపాయి  
 అదాన్సు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అందుకో,  
 కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.  
 పెద్దాపురం, (గోదావరి జిల్లా)  
 టెలిగ్రాఫిక్ అడ్డము: “ఇంద్రప్రస్థ” పెద్దాపురం.

### ముఖ్య గమనింపు.

యోగ్యతా పత్రములు 2942

(8) బెనారస్ సిటీలోనుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి  
 బహుముత్రనివారికి నామ అత్యద్భుతమైన గుణము నిచ్చినది.  
 ఇప్పుడు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకై నా రికి నేను నా కృత  
 జ్ఞతాపూర్వకమయిన వందనములు చేయుచున్నాను.

బొంబాయి }  
 28-8-20 }

కె. జాన్ సన్,  
 రైల్వే పింఛను డెపుటీ కలెక్టరు

### ఆరోగ్యములకు

ఒక మార్గము

219

### తక్షణమే మీరు

ఒకరూపాయి మాత్రము ఖర్చుచేసి

### ఆతంకని గ్రహమాత్రలను

సేవించిన  
 చాలు.

జాబితలు వ్రాయవారికి ఉచితము.  
 త్వరచేయండి!

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,  
 ఆతంకని గ్రహమాత్రలను, 28 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

# ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(1913-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల అక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 5,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు 1,00,000

భాగము ౧-కి రు ౨౫ లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లు; అలాంటివంటి అయినప్పుడు రు ౫ లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

ఆంధ్ర దేశాభ్యుదయమునకు అత్యంతావశ్యకము లగు గ్రంథములను, పటములను, పాఠశాలలకు అవశ్యకము లగు పుస్తకములను ప్రకటించి, ఆంధ్ర దేశమునకు వన్నె చెచ్చుచు. అచ్చుజేయు వారికిని, గ్రంథకర్తలకును మిక్కిలి సహకారి. పెట్టుబడిదారులకు మిక్కిలి లాభకరము. ఇదివరకే పనిచేయుచున్న ముద్రణాలయమును తీసికొని కంపెనీ తరపున పని ప్రారంభింపబడి యున్నది.

అందుచేత మొదటిసంవత్సరము నుండియు లాభము పంచిపెట్టుటకు ఏలుగ నుండును.

ఇతర వివరములకు ప్రొఫెక్టస్ మొదలగువానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను: ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

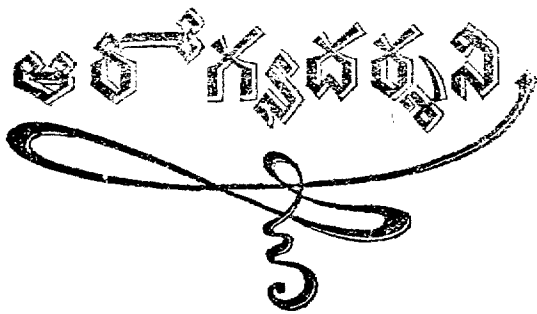
## జాతకరత్నము

జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేదీ కేళ మున్నగునవి లేకయే సంవత్సర ఫలితములను క్యాలెండరు దీక్షింతుతో సహా యెన్ని సంవత్సరములకైనను జ్యోతిషమున సహాయము అక్కరలేకయే తమంతిట తాము వ్రాసికొనగలరు. ధనము, సంతానము మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీరొక జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషము. దీనివల రు 2 మాత్రమే.

క్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖరకొట్, విశాఖపట్నంబిల్లా.

కొలది ప్రతులు మాత్రమే నిలవయున్నవి. వలయువాడు త్వరపడుడు.

## శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని



ప్రతి 1-కి వల రు. 0-12-0, వి. పి. గా రు. 1-2-0. సేతు బ్రహ్మ, మైలాపూరు, మద్రాసు.

## “అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని”

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి ఫలదాయకము. ఇది మామకొనుటకు జాతకము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి ఆప్తపరమాలేదు, నుభవమైన తెలుగులో వ్రాయబడినవి. గొప్ప నర్మపితృలను పొందినది. వల 1 మాత్రమున ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారు ఆరీ శారాయణరావు. వంతులు. వి. పి. పి. ఎల్. గార్లెట్ వ్రాసిరి. “రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంఖ్య ౭,౭౭౭ కలిగించునని నా నిశ్చయము.” పుస్తకమును వలయువాడు రు. ౨-౦-౦ చిరుకామాకు వ్రాయవలయును.

తాలా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2968

కోడవరం, విశాఖపట్నం, బెజ్జా

## ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగద్యుష్టి వాస్తవాలను, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, కుర్చీకాస్త్రము, భూతజైద్రము, యంత్రములు, ఆమెకావారి చిట్టచేత తమాషా విచ్చిత విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మానముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీవ్రమతో శమాధియగుట, కరీరములైన తలకాయలతో మాటలాడుచుట, భూమిపైను గజముచేతను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచ్చితములు అనేకములు అందువి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివల రు. 4-0-0 లు. (2118-688) సి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, కింగ్స్. (గుంటూరుబిల్లా)

## స్వధర్మ - స్వరాజ్యము

(రొయ్యూరు అచ్చుతరామ్)

ప్రపంచ దృష్టికలెను నాకర్చించి హిమనగరము మొదలు సింహళమువరకు గల దేశము నట్టాత లూగించు యీ కాంతి సమరచహస్యమేమి?

ప్రాగ్భవమునం దే విప్లవము సంభవించినను మతరూపమును బొందుచుండును. మతసంబంధములేని కల్లోలమే తేడనుట కీదేశ చరిత్రయే ప్రమాణము. మతమే యీ దేశమునకు బ్రాణమును, మతమే భావయును మతమే సర్వయోద్యమములకు బ్రధాన తిహ్నమును. ఇతరదేశములందట్లుగాదు. మతమునకును ప్రపంచమున జరుగు మార్పులకును కించి తేనను సంబంధముండదు. మతాభివృద్ధికి ప్రపంచవిషయములను జోరనివ్వరు. కాస్త్రములు, కళలు వ్యవసాయము మొదలగునవి వేటువిషయములనుగ బరిగడించెదరు. సర్వసమృద్ధిపరుకర్తయనునది వారికిలేదు. జీవితమును వారు పరిశుద్ధజీవితము అపరిశుద్ధజీవితమని విభాగించెదరు. జీవితమువేరు, మతమువేరు, జీవితపరిణామము వేరు. భారతదేశమందన్ననో మతము జీవితమును అదర్శపాఠముగను ఆధ్యాత్మికముగను మార్చివేయునుగాని వేరువేరుదు. అందుచే యీ భౌతిక ఆధ్యాత్మిక సమ్మేళనము మతవిశ్వాసముల దృఢపరచును. అందుచే మత ధర్మముల కొరకు, స్వధర్మనిర్వహణార్థమై భారతభూమిని యీ నాదీనుండి విప్లవములు జరుగుచుండెననుట వింతగాదు.

మొగలాయి చక్రవర్తులు హిందూ మతనాశనమునకు గడంగినప్పుడు స్వధర్మగ్రుక్కార్థమై శ్రీరాజు చక్రపతి కత్తి దూసెను. తనకుగల మతవిశ్వాసములను బట్టి జన్మసంతయు మతాను గుణముగ మార్చి స్వార్థపరత్వమువీడి తా నే పరిచేసినను స్వలాభమునకుగాక దేశముకొరకు జేసియుండెను. మొగలాయి చక్రవర్తి ఔరంగజేబు హిందువులపై తలపన్న విధిచునపుడు వానినేవాధిపైన నవాయి జయసింహ మహారాజు చక్రవర్తిని సమీపించి “దేవుడు తురకలదేవుడు మాత్రమేగాదు; మానవకోటి కంతకును దేవుడే; హిందువులను తురకులను వానికి సమానలే; కాబట్టి హిందూ మతాచారముల గొట్టివేయుట భగవద్దేశ్యమునకు విరుద్ధముగ బ్రవర్తించుటయే” యని దెలిపియుండెను.

శ్రీ శివాజిమహారాజు గురువగు రామదాసుస్వామి “మీ ధర్మము నిలుపుకొనుటకై జీవము లర్పింపుడు, మీధర్మపు శత్రువుల జంతువు ప్రాణములను వీడుడు” అని తెండువందల యరువదివత్సరములక్రిందట మహాత్మావుల నుద్బోధించెను. మహాత్మాచక్రవర్తిగొండయెలకయనియు దోపిడికాడనియు దుర్గుణుడనియు నాంగ్లేయులు వ్రాసికొనినను స్వధర్మగ్రుక్కకై స్వరాజ్యమును స్థాపింప గడంగెననుట మిక్కిలి స్పష్టము.

స్వధర్మమును నిలుపుకొనకే స్వరాజ్యమును స్థాపించుటకు ౧౮౫౭ వ సంవత్సరమున సిపాయికలహమని వ్యవహరింపబడు యుద్ధము జరిగినది. చరిత్రకారులు ఆసంబంధములైన విషయముల నొకదానికొకటి గూర్చి వై సంకతుల వ్రాసి సంపాదిత దృష్టికి లోకమెరి. ఏవిప్లవమునైనను జర్పించునపుడు దాని మూలకారణములను నిజస్థానములను దెలిసికొనవలెను. తాత్కాలిక కారణములనునవి విజృంభించినదని వ్రాయుటవలన చరిత్రకారుల పవిత్రస్థానమునకు వారు ధగరు. కొవ్వపూసిన తోటలను నిపాయిల నుపయోగించలేదుటయే ముఖ్యకారణముగ జూపెదరు. ఆంత మాత్రమున నంత ఘోరములు

జరుగునా? అట్లుగ నెద నానాసాహెబు ఎందుకు జేరవలె గురుగోవిందుడెందుకు జేరవలె? బాన్సీబాసీయెందుకు జేరవలె? భాన్ బహదూర్ భాన్ యెందుకు జేరవలె? అనేకమంది మహారాజులు రాజులు ప్రజలు యెందుకు గవియవలె? దీనికిగల కారణములు వేరు. ఉద్దేశ్యములు వేరు జరిగిన సంగతులు వేరు. అవి యన్నియు నిటవ్రాయుట పొసగదు. కాని విప్లవము హిందూ ధర్మగ్రుక్కకై మహమ్మదీయ మత నిర్వహణకై మొత్తము మీద స్వధర్మమునకై గావింపబడినదని కొన్ని ధర్మముల జూపిన బాటను.

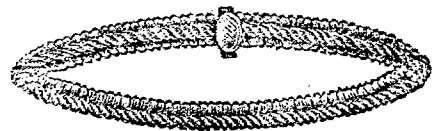
## WANTED.

Agents for Swadeshi concern on Rs 100 to 500 P. M. Cash Security essential.

Apply with 2 as. stamp to

ARYA SWADESHI WORKS, (3271) P O Saidapet, MADRAS.

## బంగారు గట్టిగొలుసు



గవరసుబంగారుతో నిండానాణ్యముగా తయారుచేసిన చీటి గట్టిగొలుసులు జత 1-కి తూనిక మూడు సవరాలు మొదలు 10 సవరాల వరకు కూడ యుండును. కూలి జత 1-కి రు. 12-0-0. ఇదేసమూహా యిడతూకములలో బోలు గొలుసులు కావలసి నా తయారుచేసెదము. కూలి జత 1-కి 12-0-0

## ఇండియన్ జ్యూవెలరీ మార్ట్,

పోస్టుబాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

## ఆంధ్ర

## అనహాయోద్యులారా!

క్రిమినల్ ప్రొశీడర్ కోడ్ 108, 144

సెక్షనులక్రింద మీపైన నోటీసులు జారీ చేయబడుచున్నవి కదా! మీ రాసెక్షనులను చూచియున్నారా? లేకున్నను మద్రాసు మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో వారికి వ్రాసి

తెనుగు క్రిమినల్ ప్రొశీడర్ కోడ్ ను తెచ్చించుకొని చదువును.

వల రు. 6-0-0.

తో సహా వచ్చినది నుడివిరి. నానుటలందరను, జైలుకుపోయి నను, గుంటూరుకు అపభ్రాంతి లేకుండ సర్వస్వరాజ్యము ప్రతిష్ఠించి జేయవలసినదని, గుంటూరు ప్రజలను కోరుతున్నా ననియు చెప్పుచు ముగించెరి.

జేకభక్తుని ఉపవాసము

ప్రస్తుతము, దీర్ఘశివరాత్రిములకు, కాలము లేదనియు, తగినకృషి చేయవలసి యున్నదనియు, యిప్పుడు జేకవాడ కులు నిర్బంధించబడుటచే నానుభూతి తెలుపవచ్చు మనియు నుడివిరి. ప్రస్తుతము, మనము విషయావధిలో నున్నామనియు, అపరిమితమగు పరితాపమును బొందుచుంటిమనియు, తాను చెల సాలకు పోవుటలన, ఎవరును తిరిగిపొంద నవసరము లేదనియు తన మోక్షమునకే తాను సేవచేయుచుంటిమనియు ఆదవాని గూడ నెక్కువగ శిష్టాంధియమన్నందులకు మాత్రము, తన పరి తాపమున కంతులేదనియు లోకమునకు మార్గదర్శకు లగువారి భాగ్యులగు భారతీయశ్రీలకు, చెలసాలలో జెట్టినతర్వాత భార తీలొని, బ్రతుకువెర్ధకమనియు, త్రిటియప్రభుత్వములోమనలన దోచులనలెను కీటుకములనలెను, నాగ త్రోవకున్నామనియు, చెప్పెను. తాను ఎవరిని ఏమన్నను, వాత్సల్యముతో నన్నట్లు భావించిస్తరాజ్యమునకై శ్రీప్ర ప్రయత్న సలుపవలసినదనియు, చెప్పెను. తనకు ఏమిదీనాలుగువర్షములు, గడచి, 60వవయినదనిన దనియు, ఈవయసున సహితము, చెలసాలకు పోవుటకు భయ మొందుటలేదనియు, చెప్పెను. మరియు, కాంగ్రెసు తీర్మా నము ననుసరించి కాంగ్రెసుపక్షము బాల్కుట్టుచేసి, గుంటూరు ప్రజలు గుండూడెట్లులైన నోర్చి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించ వలసిన సమయ మేలెంచెననియు, తగినపని సకాలములో చేయ తున్న యితరకాలమునుండి జేసినకృషి పృథాయగుననియు నుడి విరి. సంపూర్ణత్యాగ సంసిద్ధులగువారికి స్వరాజ్యమువచ్చుచున్నది యు, తమకు, యిదివరకే స్వరాజ్యమువచ్చినదనియు, చెప్పిరి. ప్రతివారము, సంసిద్ధుల మనిచెప్పవారనియు, కాని కార్యా చరణమునకు గడంగుటకు, ముందంజవేయుటలేదనియు చెప్పిరి. అందరను నజయత్యముతో, కృషిసలిపిన కులభాషాభ్యుదయ సనియు చెప్పి తర్వాత అందరను వాలంటీర్ల సంఘములో, జేర వలసినదనియు, వలంటీర్ల చేనచేసి, చేరి కృషిసలిపినచో, స్వ రాజ్యము సర్వముగా రాక తప్పదనియు చెప్పి ముగించి.

ఆమరువాడు ఎవరిని అరెస్టుచేయలేదు. ౧౦ శనివారము పాయలెత్తెను, తిరిగి బహిరంగసభ జరిగెను. అందు, రామానంద శర్మగారును, కోటంరాజు మామయంతరావుగారును, వడ్డమూడి ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావుగారును, నడింపల్లి నరసింహారావుగారు ను మాట్లాడిరి.

అస్పృశ్యత యిదివరకే నశించినదనియు, జైలుకు పోని వాడును, ఈ ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయవచ్చును, సహ య నిరాకరణములో పాల్గొననివాడును, ఉద్యమమున కడ్డము వచ్చువాడును, వీరందరను అస్పృశ్యులనియు శ్రీయుత నడిం పల్లి నరసింహారావుగారు చెప్పిరి. ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావుగారు మాట్లాడుతూ ఆకారముగ తెలియజెప్పిరి.

వలంటీరులు

మాయూరిలో, వాలంటీరులసంఘ మేర్పరచినది. అను దమును ఆ సేవకు వలంటీరుసంఘములో చేరుచున్నారు. మొ త్తము 200 చేరిన తెలియచున్నది. అందు ఏమిమంది శ్రీరా. ట్టయ కార్యముగా నున్నది.

ప్రభుత్వవైకల్యములు

అక్టోబరుమున, కాల్కులమున కలసి నుమారు 800 మంది యుధునివనములలో ఈ నెల ౧2 వతారీఖునమామ్రాసవేంచే రన తెలియచున్నది. వీరిచ్చటరెండుకోట లుండుననియు, క్రిడివా రందరు శ్రేణిబాది కటాలము లని తెలియచున్నది.

సప్రాచాము

శ్రీయుత భృగుమల్లే వెంకటప్పయ్యకృష్ణిగారు, మా గారిలో నుమారు 3000 లు నిరాకరణతో సప్రాచాము కయ్యగారి సరేములో జేయించు చున్నారు.

నెల్లూరు

(మా ఉపవిలేఖలేఖననందం)

డిసెంబరు 11:— నెల్లూరుజిల్లా ఉదయగిరి తాలూకా స్థులగుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్య చేజర్ల లక్ష్మీనర రావుగారలమీది జామీనాకేసు తే 10 దిన శనివారము జరుగవచ్చెను. వీరిలో వెంకటసుబ్బయ్యగారిని వయస్సు 22 యములు, లక్ష్మీనరసింహారావుగారికి 21 సంవత్సరములు. వరులు త్రాసుచేయలేదు. వాత్సలము నొసంగుటకుగా పహోపవాసమును తయారుచేసికాని నెవ్వరూగారు

వాత్సలము నొసంగుటకు గూడ నిరాకరించిన నాను వారా షుతికలలో జదివినగాన వీరుగూడ నిరాకరించిరి. కలక్టరుగారు బహుపక్షాభిప్రాయము గల వాకలెరి ఈ జేకభక్తులను బాలు రనియు ఇప్పుడే ఉయ్యాలలనుండి నడువ నారంభించుచున్నారనియు, బుద్ధి చెప్పటకుగూడ తల్లిదండ్రులు సమీపమున లే రనియు, జెప్పుచు రు 150జామీనాను రు 150 పూచీత్తునియ్య గోరి. జేకభక్తులు నిరాకరించిరి. పల్లిక్ ప్రావీణ్యుటో మాన మాజీ తావుగారు కరివశిషు గోరి. కలక్టరుగా రొక సం తర్సరము కరివశిషుని విధించిరి. తర్వాత లక్ష్మీనరసింహారావుగా రినుమంతయు జంకక కలక్టరాఫీసు దాఖామీదినుండి క్రింద నుండు జేలకొలది జనులకు కడుదీగరగా చెండు ఫర్మానుల వరకు వివరముకలులు తాము జైలుకు సంతోషముగా వెళ్లు చున్నామనియు సంకల్పరాంతముతోపల స్వరాజ్యము వచ్చి నను కాకున్నను ప్రజలు కార్యముగా స్వరాజ్యసంపాదనకై కృషిసల్పవలసనియు నుపన్యసించిరి. వీరు రెండుదినములు లైనను మాట్లాడుటకు పూర్వము ఇక్ సెక్టరు ముఖ్యరావుగారు పరశక్తులొనుచు వచ్చి పిలుచుకొని పోయిరి. తర్వాత జేల కొలది జనులు వెంటరాకా స్వరాజ్య పతాకమును ముందర తీసి కొని రామదండువారు కార్యమును కాపాడుచు నడువ వీరిని జైలుకు తీసికొనివెళ్లిరి. ఈ విచారణకు కచ్చేరిగూడ రాన క్కర లేదనియు అంగళ్లను మూయనక్కరలేదనియు కాంగ్రెసు వారు ప్రకటించినను జేలకొలది జనులు గుమికాడిరి. అంగళ్లను గూడ వర్తకులు మాసి కచ్చేరికి వచ్చియుండిరి. ప్రజలలో నత్యానా మభికముగ నున్నది.

డిసెంబరు 12:— ఈనెల 10-వ తేదిన పాయలెత్తెము కృష్ణజన్మపాన మగు చెరపాల లేసిన జేజ్జెర్ లక్ష్మీనరసింహ రావు, వెంకటసుబ్బయ్యగార్ల నభివందించుట కొక మహాసభ జరిగెను. చలువురు గంభీరపవాసముల చేసి వారి వా తాలూకాల వృత్తాంతముల నివేదించిరి. గంపలగూడెం తుమార రాజాగారి బాపమరిదియు, వెంకటగిరి కాంగ్రెసుసంఘ కార్య విధియు నగు వెంకటరావుగారు వెంకటగిరియం దుద్యమ స్థితిని గురించి యిటుల నుపన్యసించిరి.

వెంకటగిరి

ఇచ్చట తిలకుపటును మారేగింతులకై ప్రయత్నించిరి. అప్పుడు వెంకటగిరి తుమారరాజాగారు ఊరేగింపును నిలిపిన యెడల వేంకటరాజులను తిలకు స్వరాజ్యనిధి కిచ్చెద ననిరి. అందువల్ల మారేగింపును నిలిపిరి. తుమారరాజాగారు 550 రూపాయల నిచ్చిరి. కాని ఇది దురుద్దేయతో నియ్యబడిన దని యప్పుడు కనుగొనలేరి. ఇచ్చట కల్లంగడి జేలములలో మొదటి రెండుపర్వాయములు కాజాగారు చెల్ల నియ్యవనిరి. ఇందుకు కారణము— వా రొకనాడు గృహమునకు వెళ్లుమందగా వారి బండి కడ్డముగ కల్ల త్రాగినవారు నిలిచి యాటంకపరచిరి. కాని యటుతర్వాత సర్కారువారి తేమా చెప్పగా నిష్కడు చెట్టును కల్లు గీత కిచ్చియున్నారు. ఇచ్చట 17-వ తేదిన వారతాళము పూర్తికాజరిగి. అప్పుడు రాజాగారి గుట్టునులకు యేనుగలకు గూడ గడ్డివేయుటకు సేవకులు నిరాకరించిరి. అందు మీదల కాంగ్రెసువారు తోధనే గడ్డివేయించిరి. ఇచ్చటి సంఘ మున కధ్యక్షులుకార్యకర్తయై గంపలగూడెం తుమారరాజాగా బాపమరుదులు. జేలూరునుండి గంపలగూడెం తుమారరాజా గారి సతీమణి తిరిగివచ్చునకన్నకు వుట్టిలగు వెంకటగిరిలో నిగ వతనని ఆమె సోదరులు ఆహ్వానించిరి. వీరు వెంకటగిరి రాజా గారికి రాజభిషేకులు. కావున రాజాగారు తమిషుమే నామెను వెంకటగిరిలో తింపవద్దని యామె తల్లికి వర్తమాన మంపెను. అప్పుడు అందరకు ప్రేమనకువెల్లి ఆమెను సత్కరించి పంపవలసి వచ్చెను. ఈమధ్య కాజాగారు ఈమె సోదరులను వెంకటగిరి నుండి వెళ్లగొట్టవని వారి తండ్రికి వర్తమాన మంపిరి. తనియెడల కాజభిషేకులుగ వెంకటగిరి లేదనిరి. అప్పుడు తల్లికి వీరిని గృహమునవది వెళ్లవలెను. వీరు నిరాకరించిరి ఇక సేవిజరు గునో తెలియదు. ఇది యటులుండగా రాజాగారి రైతులు పూర్వమునుండియు ఎకరమునకు 3 రూములు పన్ను చెల్లించు చుండిరి. ఇప్పుడు వారు కాంగ్రెసు ప్రచారకుల బోధలనుగూడ వెడచెని తెట్టి రాజాగారికి పన్ను యిచ్చుటను నిరాకరించిరి.

సభాంతమున చెరపాలకు వెల్లి న జేకభక్తుల సంజేతము చదువబడెను. కాంతివైస్యమున కేర్పాటులు చేయబడినవి. ఈ పూరు తాలూకాలో వెంకటగిరి కాంధి సేనకులు జేర్పటకు ప్రచారకులు వెల్లియున్నారు.

వేంకటగిరి.  
(ఒక విలేఖరినుండి)  
నాగ్నంధను 144 వ సెక్షన్ ప్రయోగము.  
రాజాగారి వింతచర్యలు.  
డిసెంబరు 12:— ఈనెల 11 వ తారీఖు పాయలెత్తె నానుగుంటులబండిలో గుంటూరుపురవాసు లగు శ్రీయు త్ శ్రీనివాసరావుగారును వారి యనుచరులు ముగ్గురును రామదండుసేవాసమితి సెలకొల్పుటకు ఈగారుమునకు విచ్చే సిరి. పాయలెత్తెము 5 ఘంటలకు మల్లెం ముఖ్యరాయు లన విచ్చిక సేవాసమితికు దండోరాతో వెళ్లు మందగా రాజా గారిబంగళావద్దకు జోవునకి రాజాగారు తమనాకరి నోకరి పంపి దండోరాకొట్టువానికేరు కనుగొని తప్పిరి. వానివేరు చెప్పి వెడలిపోయినమీదట పోలీసుస్టేషన్ వద్దకు పోవునప్పటికి, సర్కిల్ ఇక్ సెక్టరుగారైన ముఖ్యరావుగారు స్టేషన్ వాకిట నిలువబడియుండి, “ఇట రండు. మిమ్ముల నిద్రతని ముగ్గురున్న క్రింద చార్జిచేయమన్నాను” అని స్టేషన్ లోనికి వారిరువురిని కిల్చుకొనిపోయెను. సర్కిలు ఇక్ సెక్టరుగారు దండోరా వేయవాలతో “ఇంకమీద నీవు దండోరా వేయగూడదు. అట్ల చేసితివేని గవర్న మెంటువారు నీమీద కఠినచర్య తీసికొనె వరు” అని జెడవించెను. “అయ్యా! నాకు వారు దెబ్బ యిచ్చియున్నారు. కావున నేను దండోర చేసియే తీ తెదను” అని దండోరావేయునాకరి జనావచ్చెను. ఇంతలో రాజాగారి దద్ద నుండు గుమాస్తా తాయి ముఖ్యరావు తల యూపునొనుచు సర్కిల్ ఇక్ సెక్టరుగారితో నేమేమా గుసుగునలాడిరి. తరు వాత సర్కిల్ ఇక్ సెక్టరుగారు వారిరువురిని స్టేషన్ లో నంచి, సభ మేజిస్ట్రేటుగారియింటికి వెళ్లవచ్చి పుష్కము తిరు గవేణుజొచ్చెను. ఈవిధముగ రాత్రి 9 ఘంటలవఱకు పుష్క ములు తిరుగవేయరు, తరువాత వారిరువురిని “రేపు ఉదయం 6 ఘంటలకు రండు అని చెప్పిపంపెను. 9 ఘంటలకు సభ ప్రారంభమయ్యెను. సభకు నుమారు 1500 లయంది జనులు వచ్చిరి. శ్రీయుత ప్రతి శ్రీనివాసరావుగారు తదితరులు సభ క్షణజనేయరు వచ్చుచుండగా సర్కిల్ ఇక్ సెక్టరుగారు సభ ఇక్ సెక్టరుగారు కొందఱుపోలీసుజవానులు సభాస్థలమున నిలువబడియుండి ఈక్రింద నమూనాయునవారికి 144వ సెక్షన్ క్రింద నోటిసులు జారీచేసిరి. 1 వెంకటగిరితాలూకా కాం గ్రెసుసంఘ అధ్యక్షులైన శ్రీయుత కటికేశని కళ్యాణరావు గారు, 2 ప్రతి శ్రీనివాసరావుగారు గుంటూరు, 3 ఆధారాపు రథ వాసుదేవయ్యగారు గుంటూరు, 4 ఆదూరు ముద్రవ్యాన్ని ముగారు నెల్లూరు, 5 వేమూరు రాఘవయ్యగారు చెవ్రాకి నో టీసులు జారీఅయినతరువాత సభ ప్రారంభమైనది. అందు మాద భూశరంగాచార్యులుగూడ జేలకేలేటి సోమయాజులుగారు, రాజాగారియొక్క వింతచర్యలనుగురించి, చిత్రవిచిత్రముగ ఉపన్యసించినతరువాత గాంధీదహమృనికి జేసినవాదములతో సభ ముగిసెను.

చల్లపల్లి రాజాగారిపై కేసు  
రాజాగారి బాపమరిది అయిన పట్టాభిరామయ్యగారు రాజాగారిపై తెచ్చినకేసు బార్ల బొక్ చీఫ్ మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట 7-వ తేదిన హయరింగు కాబడి నిన్న తీర్పు చెప్ప బడినది. రాజాగారి పట్టాభిషేకమునకును, వారి కొమార్తెగారి వివాహప్రయత్నములకును శంక మొనరించు తలంపుతో నీకేసు గనిరాబడిన దనియు, తుండియార్వీటలోని బంగాళా లేటు రాజాగారి స్వాధీనములో నుండియున్నట్లున్న తర్వాత ప్రస్తుత రాజాగారి స్వాధీనములో నున్నట్లున్న సమ్మి సివిల్ స్వభా నముగా భావించి మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు ప్రోసీవేసిరి.

బాపట్ల అ||వే||ము|| కోర్టులో  
సా. నెం 118/1921.  
వాది - నూనె చెంచయ్య, చీరాల  
ప్రతివాది - పూటుకూరి పర్యయ్యకుమారుడు ముఖ్యరావు  
సదరు ఈ నెంబరున వాది ప్రతివాదిమీదను ప్రోసోటు తాలూకు వాకి 29-6-0 లకు వావా చేయగా, వారి ఆద్యై ధమము మూడుకోనకుండా తప్పించుకొన్నందున 15-12-21 వేర వాయిదా ఆయనది. ఆ కోజువాటికి హాజరయి తెలియ జేసికొనుటకు యిందుమూలముగా తెలియపర్చునైనది.  
బాపట్ల, కోన వెంకట్రావు  
0.12-21

## ఆంధ్ర పత్రిక

1921-వ సంవత్సరం డిసెంబరునెల-13 వ తేదీ

మంగళవారము

## అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు సభ

(00)

“ప్రభుత్వమువారు బలవంతమున కాంగ్రెసు సభను చెదరగొట్టినతర్వాత, నాయకులలో ప్రతివారును నిర్బంధింపబడినను, ఎట్టికష్టము సంభవించినను, కాంగ్రెసుకు మనము జరిపి తీరవలయును. మనము నిరాశ జెందక, చార్జిస్టుమునకు ప్రేరేతులముగాక, జాతీయ కార్యవిధానమును కొనసాగించుచో, స్వరాజ్యమును మనము సంపాదించినట్లులనే యగును. ఏలనన, శాంతవంతులును, దృఢ నిశ్చయములును, భక్తిపరులు నగు ప్రజల పురోగమమును, ధరపై నే జాతీయు నిరోధింపజాలదు,” అని గాంధీమహాత్ముడు యంగు ఇండియాపత్రికలో వ్రాసెను. సభాధ్యక్షులుగు చిత్తరంజన దాసు గారు నిర్బంధితులయిరి. కాంగ్రెసుసభ కార్యదర్శులలో ఒండెత్ మోతీలాల్ నెహ్రూగారు స్వేచ్ఛకు కోల్పోయిరి. మిగిలినవారలకుగూడ నట్టి గౌరవము త్వరలో రావచ్చును. కాంగ్రెసు నాయకులు పలువురికి కారాగృహము ప్రాప్తమయినది. ఇట్టిస్థితిలో కాంగ్రెసుసభ జరుగునా జరుగదా యను సందియము దేశమున ప్రబలి యుండుట సహజము. కాంగ్రెసుసభ జరిగి తీరవలయునని, మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. పురుషప్రయత్నములకు విలువ్నంతవరకు నది జరిగి ఊరును. కాంగ్రెసుసభ, ప్రజల సమావేశము. స్వరాజ్యముబడయని హిందూదేశమున కదియే పార్లమెంటుసభ. స్వరాజ్యము బడసినపిమ్మట హిందూదేశపు ప్రజాప్రతినిధి సభాస్థానము నది ఆక్రమింపగలదు. కాంగ్రెసుసభాశాసనములు దేశమునకు రాను రాను పరమప్రమాణములయినవి. కాంగ్రెసు సభాతీర్మానములకు ప్రజలు బద్ధులై ప్రవర్తించుచున్నారు. కాంగ్రెసు సభ సంతరింపజేసిన, ప్రజల సంపదమును పూర్తిగ నరికట్టిరని భావించవచ్చును. కాంగ్రెసుసభపై నిపుడు వెడలుచున్న దాడిని, ప్రజల లిరికట్టుబధర్థము.

నాయకులు స్వేచ్ఛకు కోల్పోయి కాంగ్రెసు సభలో పాల్గొన విలులేకున్నను, ప్రజల సభ యందు సమావేశమై దానిని కొనసాగించగలరు. దానియందు తమ నిశ్చయమును వ్యక్తపరుపగలరు. అప్పుడే ప్రజాశక్తి ఎక్కువ జేయుకో ప్రకాశించును. కాంగ్రెసుసభ ప్రజాభిప్రాయము నెక్కువగ ప్రతిఫలించజేసిన కొలదియై, దానియొడ ప్రజల గౌరవ మతిశయించినది. సహాయ నిరాకరణోద్యమ మారంభమయినపిమ్మటకలకత్రా కాంగ్రెసుసభ ఏ తీరున తీర్మానించునో యని, ప్రజలాతురముతో నిరీక్షించుచుండిరి. శాసన సభల బహిష్కారమును కాంగ్రెసు సభ శాసించిన పిమ్మట దేశ మత్యుత్సాహముతో నందు కొరకై పాలుబడెను. న్యాయస్థాన బహిష్కారమునకును, విద్యాప్రతిష్ఠాపనల బహిష్కారమునకును, కృషి సలిపెను. పిమ్మట నాగపురము కాంగ్రెసు సభ విధించిన సంపూర్ణ కార్యక్రమమును నెఱవేర్చి స్వరాజ్యసిద్ధిబడయుటకు, అప్పటి నుండియు దేశము పాలుబడుచునే యున్నది.

కార్యాచరణకు అవసరముగు తిలకు స్వరాజ్య సిద్ధిని పూర్తిజేసినది. తగినన్ని రూపములను నెలకొల్పినది. దేశమునందంతటను కాంగ్రెసుసంఘముల స్థాపించి సభ్యుల జేర్చినది. నూతన పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ, కాంగ్రెసు కమిటీవారును, వర్కింగు కమిటీవారును కావించుచున్న తీర్మానములను శిరసావహించి, దేశము వానిని కొనసాగింపబూనుచున్నది. కాంగ్రెసు సభాశాసనములనే దేశము బ్రధానముని భావించినది. అవి దేశమునకు స్వరాజ్యమును త్వరలో దేగలవని విశ్వసించినది. కాంగ్రెసుసభయం దిట్టి యఖండ గౌరవముండుట చేతనే, దాని పలుకుబడిని పోగొట్టుటకు ప్రత్యర్థు లవిత్ ప్రయత్నముల జేయుచున్నారు. కాని, కాంగ్రెసు సభాగౌరవము దేశములో నిపుడు మరింత హెచ్చుచును. కాంగ్రెసుసభ ద్విగుణీకృత విశాసముతో శోభించును.

ప్రస్తుత విషయ పరిస్థితులలో కాంగ్రెసు సభను తప్పక జరుపుట యవసరము. కాంగ్రెసు ప్రముఖులను తొలగించినను, అధ్యక్షులను కారాగృహబద్ధుల జేసినను, దేశమున కెట్టి కష్టములు సంప్రాప్తించినను కాంగ్రెసుసభ నిర్విఘ్నముగ కొనసాగునని, దేశము ప్రపంచమునకు వెల్లడించుట యావశ్యకము. భారతీయులును, భారతవర్షమును నిలచియుండునంతవరకు, కాంగ్రెసుసభయి నిలచి తీరును. భారతదేశ హృదయము సంచలించుచున్నంతవరకు, కాంగ్రెసుసభ జీవకళతో వెలుంగుచుండును. అధికార వర్గ ప్రయత్నములకు బదులు చెప్పటకేగాక, దేశ వ్యవహారమును గూర్చి సావధానముగ యోచించుటకుగూడ, కాంగ్రెసు సభ జరుగుట యవసరము. సత్వరస్వరాజ్యస్థాపనావశ్యకత దేశమునకంతకును గోచరించుచున్నది. అందుకొరకు ఎంతటి ఆటంకములు గలిగినను, దేశము వానిని దాట కుత్సాహము జూపుచున్నది. అధికారుల అవలంబించిన తీవ్రనిర్బంధముల జూచిన ప్రజలకు స్వరాజ్యము వెంటనే లభించినగాని తరణోపాయములేదని పొడగట్టుచున్నది. ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములకురక్షణగలుగుటకుమారుగ, రానురాను ఎక్కువ విఘ్నములు వాటిల్లుచున్నవి. ఇదియే న్యాయమని రీతింగు ప్రభువు చెలుపుచు, న్యాయము నీ రీతిన కొనసాగించెన నని, బలకుట జూడ, మరింత విస్తయము గలుగుచున్నది. ఆంగ్ల దేశము నుండి వీరుదెచ్చిన విలువగల వస్తువు, దేశమునకు కంటక ప్రాయముగుచున్నది. అట్టి విదేశ న్యాయముకన్న దేశీయ న్యాయమేమేలని ప్రజలు భావించుచున్నారు. దేశీయన్యాయము కొనసాగవలెననిన, ప్రజా పరిపాలన మవసరమని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు.

అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసభ స్వరాజ్య ప్రకటనము గూర్చియు, స్వరాజ్య స్థాపన గూర్చియు యోచించి తీర్మానింపవలసియున్నది. ప్రజల హృదయములను సంచలనమునొందించుచున్న దృఢనిశ్చయము కాంగ్రెసు సభయందు వ్యక్తపడుట యవసరము. తడవుజేయ దగదు. ప్రస్తుత దేశస్థితిని ఆంగ్లదేశము తిన్నగ గ్రహించునేని, త్వరితముగ స్వరాజ్యమును ప్రసాదించుట యత్యావశ్యకమని గుర్తింపక తీరదు. ప్రజల స్వరాజ్య తృప్తి వ్యక్తమగుచున్నది. ఎట్టి నిర్బంధములు దేశమునకు తలపించినను, వారి దృఢాభిలాష మారలేదు. ప్రజేచ్ఛుచు తృణీకరించి లాభము లేదని, ప్రపంచచారిత్రము లేలవరుచుచున్నది. హిందూ దేశమునందన్యధాజరుగునని తలంపజనదు. ఈ తరుణమున, ఆంగ్లదేశమింకను తన ధర్మమును నెఱవేర్చని యెడల, అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు

సభలో వెలువడెడి నిశ్చయము జూచియెనను, త్వరపడక మానదు. ఇట్టి యుత్కృష్ట విషయమును గూర్చి చర్చించి నిర్ధారణ చేయుటకు, అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసభ తప్పక గూఢు యావశ్యకము. కాంగ్రెసుసభ జరుగులోనల, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును పూర్తిజేయుటకు దేశము త్వరపడుట యవసరము. కాలవ్యవధి ఎంతయో లేకున్నను, ఈ స్వల్పకాలమునందే ఎక్కువ దృఢప్రయత్నము జరుగవలయును. తిలకు స్వరాజ్యసిద్ధిని పూర్తి జేయుటకు, పదిదినములలో దేశమెట్టి యఖండ కృషిసలిపెనో, అంత కన్న నెక్కువ కృషి ఈ సమయమున జరుగవలసి యున్నది. అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసభకు వెడలునప్పటికి, ప్రజల స్వశక్తియు, స్వరాజ్య సంసిద్ధతయు వెల్లడియగుచో, స్వరాజ్య స్థాపనమున కత్యంత ప్రోత్సాహము గలుగును.

ఏవిధమునజూచినను, అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసభ జాతీయ జీవితమునందత్యంత ప్రాముఖ్యమగునట్లు కేమాత్రము సందియముండదు. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునుమార్చి మరల వెనుకకుబోయి శాసన సభలలోను పాఠశాలలలోను, న్యాయస్థానములలోను మరల బ్రవేశింపవలయునని, మహారాష్ట్ర ప్రముఖుల కొందరు తలంచుచున్నట్లు, బయల్పడినది. గాంధీమహాత్ముడు యంగుఇండియా పత్రికలో సూచించినట్లు, ఇట్టితలంపు అవిశ్వాసము మూలమున జనించుచున్నది. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగించుటలో, దేశము సలుపవలసినంత కృషి సలుపలేదని అంగీకరింపవచ్చును. ఈకార్యము తిన్నగ నెఱవేరియున్నచో, స్వరాజ్య మింతకు మున్నే సిద్ధించి యుండెడిది. స్వరాజ్యసిద్ధికి కొంత ఆలస్యము జరిగిన, అది కార్యక్రమపు లోపముగాక, కృషిలోపమేనని నిరణ్యంతరముగ జెప్పవచ్చును. జాతీయ పాఠశాలలను తగినన్ని స్థాపింపకబోవుటవలనను, గ్రామపంచాయతులును విరివిగ స్థాపింపకబోవుటచేతను పాఠశాలా బహిష్కారముగాని, న్యాయస్థాన బహిష్కారముగాని, విశేషాభివృద్ధి జూపలేదు. స్వదేశోద్యమ మభివృద్ధి గాంచినంతవరకు దేశమున కది రక్షణసాధనమయినది. స్వరాజ్యసిద్ధి నది చేరువనకు దెచ్చుచున్నది. త్రాగుడు దురభ్యాసము తొలగిన కొలదియై, ప్రజాశక్తి కెక్కువ బలము గలుగుచున్నది. ఈసత్యమును గ్రహించియే స్వరాజ్యమునకు పర్యాయపదముగ మహాత్ముడెంచిన శాసనాతిక్రమణమునకు దేశము గడంగకముందు, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును పూర్తిజేయవలయునని అతడు ఖండితముగ చెలిపియుండెను.

కాంగ్రెసు కార్యక్రమపు విలువ, మహాత్మునకు చెలియును. ప్రస్తుత విషయ సమయమున దేశము శాసనోల్లంఘనకు త్వరపడుచుండ, మహాత్ముడిచ్చెడి సందేశమును పరికింపవచ్చును. యంగుఇండియా పత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసమునందు, కిచ్ నర్ ప్రభువును కోల్పోయినను ఆంగ్లదేశము సమరము నెలుల కొనసాగింప గలిగెనో, అటులే నాయకులు లేకున్నను జరుపుకొనుటకుగాని, లేక సంతతముగ నూతన నాయకులను ఏర్పాటు జేయుటకుగాని హిందూదేశముల సంసిద్ధమై యున్నదాయని, ప్రశ్నించుచున్నాడు. గమ్యస్థానము గొనిపోవుటకు చేయదగినపని విశేషములేదని, గాంధీమహాత్మునికి విశ్వాసముగలదు. అట్టివిశ్వాసము నెల్లరకు గలిగింప వారు దలచుచున్నారు. అన్నిటికన్నను ముఖ్యమగునది మనోవాక్పాయ కర్మలందు అహింసను విడనాడకుండుట యని, మహాత్ముడు భావించుచున్నాడు.



సహాయ నిరాకరణోద్యమ విజయమున కిదియే మూలాధారము. అహింసా వ్రతము నిరంతరాయముగ కొనసాగుటకు, ఉద్దేశకారణములగు వ్యవహారముల నెల్ల విడనాడవలయునని మహాత్ముడు బోధించుచున్నాడు. పెద్ద సభలతోగాని, ఉత్సవములతోగాని అవసరములేదనియు, జాతీయ నిర్మాణకార్యముగు నూలువడుకు నేతనేయు వృత్తులను పూర్ణముగ నేర్పాటుచేసి, లక్షల కొలది ప్రజలకు వని గల్పింప వలయుననియు, దెలుపుచు, శాసనాతిక్రమణము గూర్చి దేశమునకు మహాత్ముడి క్రింది సలహా నిచ్చుచున్నాడు.

“మనము విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును సంపూర్ణిజేసి, మనవస్త్రములను స్వీయరాష్ట్రములలోను, స్వగ్రామములలోను తయారుజేయు మొదలిడుచో, ప్రజాసామాన్యము శాసనాతిక్రమణమునకు గడంగ నవసరము లేకుండానే స్వేచ్ఛను సంపాదించవచ్చును. అందుచే విదేశ వస్త్ర బహిష్కారమును పూర్ణిజేసి, చేమాలు వస్త్రములను తయారుజేయగలుగువరికయినను, ప్రజలు శాసనాతిక్రమణమునకు ముందుకు దుముకుటకు మానుకొనవలెను. మన కార్యక్రమమును నెలవేర్చుటలో స్వరక్షణకొరకు బలవంతముగ నవలంబించవలసిన శాసనాతిక్రమణమును, ఎప్పుడు వచ్చినను స్వీకరింపవలయును.” గాంధీ మహాత్మునికి కాంగ్రెసు కార్యక్రమ పటిష్ఠతయందెట్టి విశ్వాసముగలదో ఇందుమూలమున కనుగొనవచ్చును. అందుచే కాంగ్రెసు కార్యక్రమము నందు లోపము గలదని ఎంచి దానిని విడనాడుట యసభ్యమని తోచకమానడు. తగిన ఏర్పాటున్నచోటులనెల్ల కాంగ్రెసు కార్యక్రమము అత్యంత లాభకారియయ్యెనని ఋజువయినది. అయినను ఇందువిషయమై అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసభలో చర్చ జరుగవచ్చును. మహాత్ముడు సూచించినటుల, కాంగ్రెసుసభయందు సంపూర్ణ సహకార వాదికిని, సంపూర్ణ నిరాకరణవాదికినిగూడ చోటు గలదు. మన సాధనలయందు పూర్ణ విశ్వాసముంచుటయే, స్వరాజ్యసిద్ధికి మూలసాధనమని మహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. అందుచే అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసభలో జరిగెడి తీర్మానము, సంపూర్ణ విశ్వాసపూరితమై ప్రజల మనోనిశ్చయమును వ్యక్తపరుపవలెను. మహాత్ముని ప్రముఖులు కొందరి యభిప్రాయమెటులున్నను, మహాత్ముని జాతీయ వాదులలో యువజనులు పూనానగరమునం దేర్పాటు చేసిన సభలో ఆకోలా సభాతీర్మానములు నిరసింప బడెను. ఆకోలా సభ ప్రతినిధిసభగాదని తీర్మానింపబడెను. గాంధీ మహాత్ముని యందు విశ్వాసముగలదని ధ్రువపరుపబడెను. ఇందునుబట్టి మహాత్ముని దేశమునందు నెయితము, భిన్నాభిప్రాయము పరిస్పృటముగాదని, గోచరించుచున్నది. అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు సభ నిరంతరాయముగ జరిగి, ప్రజల మనోభావములను ప్రతిబింబింపజేసి, స్వరాజ్య మనోరథమును సఫలపరుచు గాక!

ఫలితము

కారాగృహశిక్షలును, నిర్బంధములును ప్రజలలో దుఃఖమును, సరాశను కలిగించుటకు మారుగ సంతసము గలిగించుచున్నవనుటకు నిదర్శనముగ, చిత్తరంజనదాసు ప్రభృతుల అరెస్టునకు తను సంతసమును తెలుపుటకు థకాకరము నగల ఆంగడులందును, పృథ్వీలందును ప్రజలు దీపములను వెలిగించి కృపముల చేసినటుల, తిరివార్త యొకటి

దెలుపుచున్నది. అధికారులు తలచిన దానికి, వ్యతిరేకఫలితము గలుగుచున్నది. ఇప్పుడయినను వారు కొంచెము నిదానించెదరా? కాకినాడలో స్వరాజ్యపతాకముల నూడదీయుటయు, కద్దరు నమ్మచుండు కలకత్తా స్త్రీలను నిర్బంధించుటయు, అక్రమముని న్యాయుండియూ కృత్రిక సయితము చేలిపినది. నిర్బంధ విధానావలంబనము వలన, సహాయ నిరాకరణోద్యమము తగ్గుటకు మారుగ మరంత తాచుననియు, అరెస్టుల వలన వ్యవహారము మరంత చెడెననియు, ప్రభుత్వము వారెక్కుడు ఓరిమిని చూపిన లాభకరముగ నుండెడిదనియు, జస్టిసుపత్రిక నిన్నటిదినము వ్రాసినది. మద్రాసు మెయిలుపత్రిక మాత్రము పట్టరాని సంతసము జూపుచు, ఇంకను ఎక్కుడు కారిత్యము గనుపరుకవలయునని ప్రోత్సహపరుచుచున్నది. శామ్రాజ్యశాసనసభలో, సభ్యులగు మజందారు, రంగాచార్యులు, ఈశ్వరశరణ, నియోగిగార్లు ప్రస్తుతస్థితిగూర్చి ఒక ప్రకటనము గావించుచు, నిర్బంధములవలన తాత్కాలికముగ శాంతియున్నటుల గనుపించినను, అశాంతియుడుగుబోయిమరల నెక్కుడు బలముతో బయల్పడుననియు, ప్రభుత్వమువారితవరకు ఉపయోగకరమగు సూచనల గావించలేదనియు, అందుచే అన్ని రాజకీయ పక్షముల నాయకులను రౌండుటేబిలు సమావేశమునకు ప్రభుత్వమువారాహ్వానించి వారిలో యోచింపవలయుననియు, దానియందు వివరించిరి. సహాయ నిరాకరణోద్యమ ప్రతిపక్షులు గూడ ఇట్టి సలహాల నొసగుచుండ, ప్రభుత్వమువారిపుడు జూపుచున్న వేగిరపాటును విస్మరించెదరో, లేక ఎవ్వరి హితమును లక్ష్యమునెయిక దండన సీరిని మాత్రమే తుదవరకు కొనసాగించెదరో చూడవలయును.

విద్యార్థులు: రాజకీయవిషయములు

నిన్నటిదినము విల్లింగుడను ప్రభువుగారు ప్రెసిడెంట్ కళాశాలలో నువన్యసించుచు, విద్యార్థుల రాజకీయోత్సాహము చదువుల కభ్యంతరము గలిగింపగూడదనియు, ఇంగ్లండునందుకన్న హిందూదేశమున కాలేజి విద్యార్థులు రాజకీయవిషయములను ఎక్కువ ప్రవృత్తితో జూచెదరనియు, బలికరి. విల్లింగుడను ప్రభువుగారి యభిప్రాయమునకు కారణము విదితమే. పరాధీన దేశమున, న్యాయత్రయ సంపాదనపట్ల విద్యార్థులెక్కుడు ఉత్సాహము గనుబలమట సహజము. ఆంగ్ల దేశమునందంతటి యాతురముండ నవసరము లేదు. ప్రస్తుతవిద్యావిధానముక్రింద దేశమోక్షమునకు తోడ్పడ వీలులేకుండునపుడు కాలేజివిద్యార్థులు తమ విద్యను కొనసాగించుట, అనుచితమని వేరుగ దెలుప నవసరములేదు.

అలహాబాదు: యువరాజు వర్మటనము

యువరాజు పర్యటనమును జయప్రదముగావించుటకు సంయుక్తరాష్ట్రప్రభుత్వము ప్రధాననాయకులను నిర్బంధించెను. కాని, పర్యవసాన మెటుల జరిగెనో, నేటి తిరివార్తలలో గలదు. ప్రజలు యువరాజుగారి నెదుర్కొనుట శ్రేష్టియైతాహము జూపలేదని, అస్సీసియేటును ప్రెస్సువార్తయే దెలుపుచున్నది. హరితాళము బాగుగ జరిగెను. ప్రజల విముఖత్వము వెల్లడియగుట కింతకన్న ను నేమినిదర్శనముగావలయును? ప్రజలనులేపుదాడల ద్రోక్కించెడి నాయకులు లేరున్నను, అధికారులు గోరిన రీతిని ప్రజలు నడువకుండిరి.

వాఢ్యాకాసంస్థానము: స్వదేశోద్యమము  
వాఢ్యాకా సంస్థానమున, కద్దరు బట్టలపై మూడువిధములగు పన్నులువిధించ బడుచున్నవట. వడుకుచున్నపుడు ఒకపన్ను, నేయుచున్నపుడొక పన్ను, ఎగుమతి జేయునపుడు మరొక పన్ను గలవు. ఇటుల పన్నువిధించెడి బుద్ధి సంస్థానాధీశునికి స్వయముగ గలిగెనో లేక ఇతరులప్రొద్బలము వలన కలిగెనో తెలియదు. ఒకానొక దినమున, బ్రిటిషు హిందూదేశమునందెట్టి ఉత్తరువును ప్రచురించినను, ప్రస్తుత సందర్భములబట్టి ఆశ్చర్యకడనవ సరముండదు. నిర్బంధములు మొదలిడిన పిమ్మట ఒక్కచోట నాగునా?

చిరరంజన దాసుగారిపై దౌరన్యము.

విచారణకై న్యాయస్థానమునకు తీసికొనిరాగా చిరరంజనదాసుగా రీక్రొంది వాక్యాలను నిచ్చిరి. నేనును ఏమిగు రితరస్వచ్ఛందసేవకులు వైదీల బండికి కుడిపక్కను కూర్చుండి యుంటిమి. సార్జెంట్లు మాతో నేమియు చెప్పకుండనే మమ్ము ప్రక్కలో పొడిచి, ఎడమ వైపుకు త్రోసివైచిరి. లబ్ధిచారుపద్ద బండినుండి దిగిన సార్జెంట్లు స్వచ్ఛంద సేవకులను మెడపొక చేయివేసి పట్టుకొని పడత్రోసిరి. నాచేయిపట్టుకొని విరిగిపోవునంత భయము చేయు వరకును మెలిపెట్టిరి. అత మమ్ము సార్జెంట్లుగా పనిచేయు చున్న సిపాయిలు కొట్టులాపెట్టి పోలీసు కజ్జలతో కొట్ట వారంభించిరి. సార్జెంట్లుత్రాగి మత్తెక్కినట్లు కన్నడిగి. ముగ్గురు సిపాయిలు మాకు ప్రక్కలనుండి నన్ను తన్నుటకు ప్రారంభించిరి. ఇట్లు కూడదని నిశ్చయముగ చెప్పితిని. వారు వెల్లిపోవు నప్పుడు నాతలమీద కొట్టిపోయిరి. టెవారియను స్వచ్ఛంద సేవకుని మెకాల్లకు దెబ్బలు తగిలెను. సుధీరుడను నరకు దెబ్బ తిరి దాదాపుగ మూర్ఛకొందెను. స్వచ్ఛందసేవకు లందరికిని సిపాయిల చేతులలో దెబ్బలు తగిలెను. దేశీయపోలీసు రివోల్వర్ల మున బాల్లొనలేదు—అమృతబజారు పత్రిక.

ఆర్థిక విచారిణసంఘము.

భారత ఆర్థిక విచారిణ సంఘము 10 వ తేదీ ఢిల్లీనగరము చేరినది. సంఘాధ్యక్షులు సర్ బ్రహ్మచారిహితులగారు ఆహ్వాన్యమునలన ఒకదినముతాళివచ్చెద మనిరి. సోమవారము నాడు విచారిణ ప్రారంభించుదురు.

ఆర్థిక విచారిణసంఘమువారి నెల 12 వ తేదీ ఢిల్లీలో పనిప్రారంభించిరి. ఇప్పటికి ఇద్దరు సాక్షులను విచారించిరి. హరి లాలుగారు ఢిల్లీబట్టల వర్తకసంఘమునకు ప్రసిద్ధులుగ వచ్చిరి. గ్రేగారు పంజాబు వర్తకసంఘసభ్యులుగనుండినను, చాలవఱకు తమస్వంతయభిప్రాయములనే తెలిపిరి. గ్రేగారు స్వేచ్ఛావ్యాపార ముండవలెనయి అట్లువీలుగాకున్నయెడల యింటిముఖప్రసరెన్ను పద్ధతియైనను మండదగుననియు చెప్పిరి. హరిలాలుగారుమాత్రము స్వేచ్ఛావ్యాపారము తమకుగూడ నిష్పమే కాని ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నా పద్ధతి భారతదేశమున కనుకూలంపదనియు సంతకము విధానము అవసరమనియు ముఖ్యముగ దేశములోను తృప్తియగుటకు అవకాశముగలటకు కాగితము పంచదార నిష్పవైటైలకు స్వేచ్ఛావ్యాపారముండకూడదని చెప్పిరి. గృహ పరిశ్రమలు బాగుగా సాగుటకై యంతరీపరిశ్రమలను దిగిమ తిచేయించగూడదు. అప్పుడే మగ్గుల పరిశ్రమ యభివృద్ధి జెందును. వ్యవసారవిధానమంతయు వస్త్రులను కొనుగోలు చేయువారి యనుకూలమునకు దగినట్లుండవలయును. ఆహారపదార్థముల విషయమై, వాని సుత్పత్తి జేయు వారి శ్రేయమునే కొనుగోలు చేయువారి కన్నముఖ్యముగ గమనింపవలెననియు హరిలాలుగారు వాదించిరి. ఇంటిరి యలు ప్రీఫెరెన్సు పద్ధతిని లాలుగారు ఖండించిరి. ఆర్థికవిచారిణసంఘమువారు ఢిల్లీనగరమును గురువారమునాడు వదిలి కాన్పూరు శుక్రవారము ఉదయము కాన్పూరు చేయుదురు.

జూబయి, డిసెం 12:—మెయిలు స్టీమరు ప్లాస్ నిన్న సాయంకాలము జూబయిరేవు చేరెను. ఆయోడలోనే సర్ సి. శంకరనాయుడుగారును, జినిబామహాసభకు ప్రతినిధులుగ నెడలి యుండిన జె. ఎన్ గుప్త డి. సి. ఎన్ గారును నుండిరి.

అసహాయోద్యమము

నిర్బంధములు కొనసాగుచుండుట

వలంటీరులపై దాడి

కలకత్తాలో చలంటీరుల పరిస్థితులుగా చెప్పినవారిని గ్రామ విచారణకు పంపిరి. ఇటు వేయబడినవియ్యట గూడ ముఖ్యము దుర్బోధనలపని పాఠపద్యం తలదండ్రులునచ్చి చెప్పి తో దొరకమువారిని వదలివేసిరి. ఇకముందుగూడ దొరకను తవారిపై జరుపదలచిరి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ముఖ్యము వాగ్ధులు తమపాల చెప్పగా వారిని గతర్నయ గారు వదలి వేట్టించిరి.

కఠినచర్యలను సామాజ్యకానసభ్యు

లాక్షేపించుట

మహానుభావు, రంగాచారి, ఈశ్వరేశ్వరము, విద్యాగోగార్లు ప్రభుత్వమువారు కఠినచర్యల నాక్షేపించుచు ప్రకటించిరి. అసంతృప్తి దేశమున నగ్రతర విస్తారముగ తీవ్రముగ వ్యాపించి వెలిసిపోవుచున్నది. కొందరు నాయకులు నూచించిన రీతి ననుసరించుచున్నారు. ఇది చాల ఆక్షేపణము. ప్రస్తుత స్థితియొక్క స్వభావమును దానియందు గల పరిణామ ప్రమాదమును పరికించిన ప్రభుత్వమువారు కఠినచర్యలను విధానము కేవలము నిర్వహించకము. తాత్కాలికముగా దీనివలన కొంత తెలివైనవారు గాని అసంతృప్తి అ భగ్గతై కొంతకాలము నకు మిక్కిలి తీవ్రముగ తలచుచును. ఈ విధానమును దొరకన వారు త్యజింపవలెను. లేచో చాల ఆశాభంగములకు లో పయ్యు దేశ హి తార్థ మిప్పుటికిని ప్రభుత్వము నకు యుక్తాయుక్త విచారణ లో గూడిన సహకార మొనరించుచున్నవారు గూడ విముఖులగుట తటస్థంకలదు. దేశక్షేమము కాంత్రక్రమములపై నాధారపడి యున్నదని మేము గుర్తింపకపోలేదు. కొంతమంది చేసినదురాగతములకు మేమంతయును చింతించుచున్నాము. కేవలము కలవరము కలిగించుట దియ వా రనునందుచున్నట్టిదియు నగు విధానమున నియంక యాగి నిదానింపడగునని వారిని కోరుచు న్నాము. ప్రభుత్వ విధానమునం దెట్టి విత్కాణమును గోచరించుట తేదు. వారింకను ఆలస్యము చేసినచో ప్రస్తుతస్థితిపై ప్రభుత్వము మంత ప్రజలగును. హిందూదేశము నందు మార్పులు వాయువేగమున జరుగుచున్నవి. గాన అన్ని తెగలనాయకుల సమావేశమును కావించుట అత్యవసరము. ఇందువలన దొరకమునకుంతయును మేలే కలుగును గాని స్వమేమియును కలుగదని నాకు ప్రకటించిరి.

కలకత్తా అరెస్టులు.

12వ తేదీని చాలవరకు కొంతమూగారుండెను. బారాబజారునుండి సైనికదళములను తీసివేసిరి. పోలీసుదళములుమాత్రము ఆరుగురు పట్టుకొనుచున్నారు. 11వ తేదీ ఆదివారమునాడు 82 మంది వలంటీరులను 12వ తేదీని 50 మందిని పట్టుకొనిరి. చిత్రరంజనదాసు, ఎస్. ఎస్. కాస్ట్యూలు, మాలానా అజదుగాల్లను మరణిలుగుని 12వ తేదీని రాజధానిజయిలులో విచారణకు తీసికొనివచ్చిరి. 23వ తేదీవరకు వాయిదా వేయబడినది.

లాలా లజపతిరాయుగారి విచారణ

12వ తేదీని రాజధానిలో లజపతిరాయు సంతానం, దాక్టరు గోపీచంద్రు, మాలికులాలాఖానుగూడ కేసు విచారణ ప్రారంభమైంది. రాజద్రోహసభా కాసము 6, వి.వి.సి. 145 తక్షణమల్లకారము విచారణ జరుగునని మేజస్ట్రేటు చెప్పెను. జిల్లా మేజస్ట్రేటు మొదటిసారి సాక్ష్యము ముగియగానే మమ్ము ఏల తీసికొనుదాదని మేజస్ట్రేటు లజపతిరాయుగారి నడిగెను.

నే నీప్రభుత్వము, న్యాయస్థానముల అధికారమును పరిగణింపను. మేజరు ఫెరారుజిల్లామేజస్ట్రేటు గారిచ్చిన తీర్మానములు జిల్లా మేజస్ట్రేటు నగోజాతో నియ్యబడలేదు. డిప్టీ కమిషనరు ఆ ఆజ్ఞలనుసరింపెను. కాజద్రోహ సభాకాసన మాతని అధికారము నంగీకరింపెను. కంబరు 31వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరుగనున్న రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసభ విహారంగంపథ కాదు. ఆసభకు ప్రజలెవరును కాగూడదు. సభ్యులకు మాత్రమే నోటీసు పంపబడినది. ఆసభనుసభ్యులందరును నిరహాజనులగు మండిల సంఘసభ్యులును కొద్ది మంది నియమితులును. ఈ సంగతి డిప్టీ కమిషనరుకు తెలుపబడినది. కావ్యాలయోగ్యులను గూడ సభాసభ్యులునుకు పంపితే

యూట కేర్నలునుచేయబడినది. ఆహ్వానింపబడిన సభ్యులందరిని నేను స్వయముగా నెరుగుదును. సభ సరిగా 2 గంటలకు ప్రారంభమైంది. మేజరు ఫెరారుగారు రచనకు రాకమునుపే కావ్యకమమంతయును ముగిసిరి. అతడు కొంతమంది పోలీసు యుగ్మాలతోకచ్చి "ఈ సభ విహారంగంపథ యని నేను నిర్ధారణచేసితిని. విహారంపథ నడక పోయిండు" అని చెప్పెను గాని అది అక్రమమువేళ మనలేదు. ఈ సంగతులు రెండును తరువాత ఆలోచించుకొని చెప్పినవి. ఇది విహారంగ సభగాదు. విజ్ఞప్తి అక్రమము. మేము నెడలిపోయి అభ్యుదయ నకు నేను చెప్పితిని. విజ్ఞప్తి అతడేదీగను. అతడు లజపతిరాయు అని పండితరాంభుజదత్తుగారు చెప్పిని జ్ఞాపకము అంతట నమ్మి పట్టుకొనుట కరకు నూపర్చుంటు కాజ్ఞాపించెను. మొదటినుండి కడవరకును మేజరు ఫెరారు చర్చ అక్రమముగా న నే నీ ప్రభుత్వమును పరిగణింప ననుట కదియొకకారణము. ఈ ప్రభుత్వము న్యాయాధారస్థాపితముగాదు. పశుకక్షితై నాధారపడినదను ప్రభుత్వమునకు మేజరు ఫెరారుగారు ప్రత్యక్షనిదర్శనము, అని అజపతిరాయుగారు చెప్పగా అవాక్యములను వ్రాయగూడదని ప్రభుత్వన్యాయవాది అనెను. నేనువ్రాయుటలేదని మేజస్ట్రేటుచెప్పెను పిమ్మట ప్రభుత్వనిక్కాణమునుగూర్చి లజపతిరాయుగారు చెప్పబోగా, మేజస్ట్రేటు కూడదనెను. అది న్యాయముగాదు. నేనుచెప్పిన సంగతులను కొన్నిటిని మీరు వ్రాయలేదని అచట వివరింపుదని చెప్పి లజపతిరాయుగారు కూర్చుండిరి. ఆసభలో నేను రప్ప మరెవ్వరును మాటలాడలేదు. కావ్యరాయకయును నాజేగాని మరెవ్వరిగాదు అనినూ లజపతిరాయుగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట సంతానముగారిని మేజస్ట్రేటుడిగెను. నేను అసహాయవాదినిగాన యీ న్యాయస్థానమును పాటింపను నమ్మి పట్టుకొనిన 9 దినముల కీతను చేయబడినది. దానివలనను అదివరకు మేజరు ఫెరారుగారిచర్యలవలనను ప్రభుత్వమువారు తమచట్టములపై సరిగపాటింతురని ఆశంపనకాక మగపడుటలేదు. అని సంతానముగారనిరి.

పిమ్మట మేజస్ట్రేటు గోపీచంద్రుగారి వడిగెను. ఇట్టి న్యాయస్థానములందు భారతీయుల కెట్టిన్యాయమును జరుగదు గాన నేనేమియును చెప్పగోరను అని గోపీచంద్రుగారు చెప్పిరి మాలికులాలా ఖానుగారు గూడ జటులే చెప్పిరి. 16వ తేదీ వాయిదావేసిరి. నాయకులందరిని కాసుచరిత్ర చేయలేదు. నెల పలచాలమండ్రిప్రజలు చేరి నాయకులు వెలుపలికిరాగానే వందే మాతరభ్యవల గావించిరి.

డక్టర్ అరెస్టులు.

మండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులను పట్టుకొనిరి. నెలవీసముల వరకు ముగిసిపోతలు సురమాద్దులో లైసెన్సు తేని సభలు జరుగగూడదనిరి. చిత్రరంజనదాసుగారిని పట్టుకొనెందులకు కాంగ్రెసు భిలాభకు సంఘముల నూచన ప్రకారము చాల మకాణములందును సాక్షులలోను వర్తకస్థానములందును ప్రజల యిండ్లయందును దీపావళులను అమర్చిరి. విజేపట్టలను తగుల జెట్టిరి.

ఖిల్దీలో కఠినచర్యలు.

12వ తేదీని 51 మందిని అతివర కిద్దరిని మొత్తము 53 మందిని పట్టుకొనిరి.

బొంబాయి అల్లరులు.

ఈఅల్లరులలో 18 గురిమాద కేసుచేయబడినది. వారిలో 9 గురిని వదలివేసి తక్కినవారికి కొందరికి సంవత్సరములకాపు తీక్షణమును కొందరికి 200 లోపు జుల్మానాయును మేజస్ట్రేటు విధించెను.

పూనాయునజను లకోలాసభ నాక్షేపించుట

పూనాలో జాతీయవాదయువజనులు మహాసభను గావించిరి. అకోలాసభకు చాలమంది వెళ్లలేదు. రాష్ట్రీయకాంగ్రెస్ సంఘసభ్యులుగూడ హేమ్యునుండి వెళ్లలేదుగాన వారిచిర్యా నములు చెల్ల గూడదని తీర్మానించిరి. మహాత్మా గాంధీగారి యందు సంపూర్ణ విశ్వాసమును ప్రకటించిరి. వర్లందు సభిసంపించిరి

యావద్భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము

వాకిం అజ్ఞులఖాను ఆస్సారి, ఆసఫాల్, స్వామికృష్ణానంద, వెరియలాలా, కంకలాలాగూర్లు మరికొందరును స్థాయి సంఘ సభ్యులుగా నియోజింపబడిరి. డిల్లీరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు దాక్టరు అస్సారిగారి సభ్యునిగా నియోజించి అవసరమునుబట్టి పనిచేయుటకు పూర్తిఅధికారము నిచ్చిరి.

మిత్రగారు కొట్టబడుట.

అధికారుల తమపాల.

కనివారమునాడు జరిగిన అరెస్టులనుగూర్చి ప్రకటించుటలో ప్రాధానిత హేమంబరంద మిత్రగారు కొట్టబడిన తెలిసి నది. మిత్రగారు నగరకళాకాలకు డిప్టీపాలు. మిత్రజాతనాయకుడు. కనివారము సాయంకాలము విశ్వవిద్యాలయమందరము నుండి మిత్రగారు ఇంటికి వెళ్లుచుండగా వారిలో హాసనా రస్తావద్దను కళాకాల విధివద్దను సైనికులు ఏమియు తెరుగని బాటసారులను తొంగరకెట్టుచుండెరిని మిత్రగారు చెప్పిరి. ఆకళాకాలము ఏమని అయిన నొకసోల్లరు నడుగగా ఆసోల్లరు మిత్రగారిని తనవైయధికావద్దకు తీసికొని వెళ్లెను అయధికారి మిత్రగారిని తాటిమిమూచి ఒకప్రక్కకు త్రోసిరి. మిత్రగారు క్రింద పడిపోయిరి అచల వారు డిప్టీ డి కమిషనరు మిత్రగారివద్దకు వెళ్లిచెప్పకొనిరి. తరువార గొల్లెగారి నిగూడచూచిరి. గొల్లెగారు తమపాల చెప్పకొని దౌర్జన్యమును గూర్చి గతర్నయగారికి తెలిపెదమని చెప్పిరి. ఆదివారమునాడు గొల్లెగారి కోకయుత్తరమువచ్చెను గతర్నయగారి దౌర్జన్యమునకు చింతింపనియు మిత్రగారిని స్వయముగ సందర్శింప కుతువాల పడినియు నాయుత్తరమునందండెను.

కే సి దాసుగారు

భిద్దరు వస్త్రధారణ నేరము.

కే. సి. దాసుగారు తక్షణకాలపు పోలీసు కోర్టులో వాజ్ఞామనునిచ్చిరి. భిద్దరువస్త్రములను ధరించినంతకాలముననే తన్ను కొందరు సోల్లరులు హాసనా రస్తావద్ద పట్టుకొని చిట్కూరుస్టేషనువద్దకు తీసికొనివెళ్లిరి. అచ్చట అజింజిత అరెస్టుచేయబడిన య నేకులలోగూడ కూర్చుండబెట్టబడినది. తరువాత అతనిని బారాబజారు పోలీసుస్టేషనుకు తీసికొనివెళ్లి వదలి వెట్టిరి. తాను ఆరెస్టుచేయబడనో లేదో చూచుటకే యిట్లు భిద్దరుబట్టలను ధరించె నని అతడు అంగీకరించెను. భిద్దరువస్త్రధారణ యక్రమమని యెప్పుడు నిర్వచించబడినో తెలుపవలెనని దాసుగారు కోరుచున్నారు.

అలహాబాదు పారకేసులు.

మహాత్ముని యభయప్రదానము.

అలహాబాదు డిసెంబరు 12:—బొంబయిలోని దురంతములు మరల అలహాబాదులో గన్పింపబడుచున్నవని నేర్పాటులు చేయించవలె నని పారకేసులు కొందరు వెళ్లి గాంధీమహాత్ముని నాశ్రయించిరి. వారి గృహములను కాపు దారి చేసి బాగ్రత్తగ నుంచుటకు కొందరు స్వచ్ఛందసేనకులను ప్రత్యేకముగ పంపెను. మహాత్ముడు ప్రభుత్వర మిచ్చెను.

కద్దరుపై నుంకము

వార్తనుస్టేటులో కద్దరుపై మూడువిధముల నుంకమువిధింపబడినది. నూలు వదులుట కొకనుంకము ఒట్టలను నేయుట కొక నుంకము ఎగురుతచేయునపుడు మరియొకనుంకము.

కలకత్తా వార్తలు

కలకత్తా, డిసెంబరు 11:— గా. వి. న. కర్మగారిడికమిచ్చటి కేకెంచిరి. వారిచ్చట మూడుదినము లుండురు.

కలకత్తా, డిసెంబరు 12:— రాజద్రోహినిగా రీయదయ మిచ్చటికివచ్చి చార్జ్ షేట్వర జ్యూటు యంత్రములను జూచి మరలఫలహారసమయమునకు కలకత్తాకు హాజరైరి. సాయంకాలము పంజాబేశక్తిబు సభ్యులతోటి రాజద్రోహినిగారు విందు ఆరగించిరి.

నర్. హెన్రీబాబ్సుగారును గా. దెవ్యాశ్రేగాతును బెల్వెడెతున, జూచుటకు వచ్చిరి.

కలకత్తా, డిసెంబరు 12:—కలకత్తావర్తకులలో ప్రఖ్యాతి గాంచిన వారలలో నొకడగు బుల్లెపుగారు చనిపోయినందున వర్తకసంఘకార్యాలయము ఈ దినము మూయుటైనది.

గత నవంబరు మాసము 22వ తేదీ ఫిజినుండి బయలుదేరిన 988 మంది భారతీయులును చీనాబు పోగయోడలో ఈ నెల 17వ తేదీ నాటికి కలకత్తా చేరువేరుచున్నారు.

నిర్బంధవిధానవిజృంభణము

వేల్పుయవరాజుగారికి సన్మానపత్రమేలే! అల్లహాబాదు, డిసెంబరు 11:—ఇటీవలదేశమందంతటన అరెస్టులు, ప్రాసీక్యూషనులరెనివేషముగా వెలిసిపోవుచున్నది ప్రభుత్వమువారి చర్య మనకసమర్థమగానున్నదని దెలుపుట యువరాజుగారికి సన్మానపత్రము సమర్పింపవలెనని గతర్నా సమావేశమైన అల్లహాబాదు పురపాలక సంఘసభలో మహాశింపబడినది. మునిసిపలు చట్టము ప్రకారము ఈతీర్మానము క్రి: ముగానేరదని నీనియర్ - వెనుకేనుమేనుగారు తీర్మానించిరి.

ప్రత్యక్షిని 2 ట్టి కుడినము సభాకార్యక్రమమును ని: చేయవలెనని అను తీర్మానము మార్తము 7గురు సభ్యులచే న కరించబడినది. 6 గురు మాత్రమే ఈతీర్మానమునకు ప్రతికూల గ వోట్లనిచ్చిరి. మిగిలిన సభ్యుల నేకులు తటస్థముగా నుండిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పరిపాలన

దేశభక్త కొండా వెంకటస్వామయ్యగారు

దేశీయసహజసభ జనసామాన్యమునై మంచి పంటబడి గలిగియుండుటయు, స్వచ్ఛంద సేవకులు కావనిదృఢసంఘము లలాసవారని ప్రకటించినను చాలవంతు స్వచ్ఛంద సేవకులుగ చేరి ప్రజాభివృద్ధి చేయుచుండుటయు, చూచి ప్రభుత్వమువారు కలత నొంది పిచ్చివారివలె నిష్పంధవిధానము నవలంబించివారు. మన దేశీయసహజులలో లభపరిరాము, మోతీలాల్ నెహ్రూ చిత్ర పరిజనదాసువంటి ప్రముఖులను బంధించివారు. కొంతమందికి య ప్పడే యల్పకారణముల వైన కిటు విధించివారు వారి గాని కాలాంతరమునామే మరచినవారి కయ్యాభివృద్ధి మనునదియేదని దాసుగారి సతీమణి మొదలైన స్త్రీలనుగూడ బంధించి ప్రభుత్వ మువారి మనంబులనులుకొందు చేసినది. కలకత్తాలో 17వ తేదీ హర్తాళముయొక్క యఖండ జరుగమును, ఇతర పట్నములందు గూడ యువరాజుగమన సందర్శమున నిట్టి హర్తాళములు జరుప నెంచుటయును మాత్రమే.

జరుగమున్న సంగతులు గదియవత్తమున నిష్పంధ విధానమువలన ప్రభుత్వమువారు పొందదలచిన లాభము చేకూర లేదని కన్నట్లుగలదు. ఎటువంటివ్యవస్థలు సంధించినను గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద కాంగ్రెసు నియమించిన దౌర్జన్యహీనమైన యసహకారాలంబన మూలమున స్వరాజ్య సంపాదనము గావించ ప్రజలు పూనియున్నారని విశిష్టభాగము లయందు జరుగుచున్న సంగతులు ఋజువుచేయగలవు.

ఈ నిష్పంధవిధాన మాంధ్రదేశమున గూడ చుట్టుకొను చున్నది. కాకినాడలో సాంబమూర్తి, కామరాజు, కంగయ్య నాయకులు సుబ్బారావుగార్లున్న, తాడిపత్రిలో భీమసేనరావు గారును, అనంతపురములో సుబ్బారావుగారును, నిష్పంధింపబడిరి. ఆంధ్రదేశమున నాదలగొట్టుటకు చెన్నరాజధాని ప్రభుత్వ మువారు చిరీతిధాన మవలంబించిరి. కొంత గుడ్డపు దేశమును, కాల్వలమును, పట్టణ పట్టణ ములకుపోయి పీఠులవెంట నుర్రగుచున్నారు. గెజిటెడ్ అధికారు లందఱును నైపులనుచు సమయమున దర్శించవలెనట. విద్యార్థులు పీఠులలో బాదులుగ నిలుచుండి నైపులకు సలాములు చేయవలెనట. బలవంతముగ చేయు భక్తిప్రదర్శనమువలన యిదివరకే తమ పీఠస్థితికి గుండుచున్న ప్రభుత్వోద్యోగులకు తమ పీఠస్థితి మరింత వెల్లిడిచేయుట కన్న వేరులాభ మేమొక గలనా? ఈనైపుము కాకినాడకు పోవుటయు, అచటజరిగిన చర్యలును ఈవరకే పత్రికలలో ప్రకటింపబడెను. వీరు ఏలూరు ను, 18 వ తేదీన గుంటూరుగూడ సందర్శించుట.

వాతర పోటులకుగూడ పోగలరు. ప్రతిపోటును ప్రజల ప్రదర్శనములను నిర్లక్ష్యముచేసి, అనవసరమైన తగాదాకలుగ కుండ తప్పకొందురని నమ్ముచున్నాను.

ప్రభుత్వమువారి చర్యలకాదగ జిల్లాలలో పనిచేయు చున్న నాయకులందఱిని యేకాకారము వెట్టిబంధించుటన నన్యు నగునగాన అపుడు కాంగ్రెసుపని కాటంకము లుండునంద యే ర్వాటులు చేయుటవసరము.

ఆంధ్రదేశమున పనిచేయుచున్న వారికిని ప్రస్తుతము మాఖ్య కర్తవ్యము వేలకొలిపి స్వచ్ఛంద సేవకులను గూర్చుటమే. ఈ విషయస్థితిలో నాంధ్రదేశము వెనుకబడదని నమ్ముచున్నాను. (స్వరాజ్యము)

ఏలూరు, అన్న, కత్తు, వైద్య, విద్యాదాన సమాజము:— ఈసమాజము తాలూకు, నూతనభవనమునం దుండి 15-12-1921 మార్చి 1 సంగ మార్గశిర బంగారువారం పగలు 11 వదికొండు గంటలకు గృహప్రవేశమహోత్సవము జరుగబడున గాన, అందరు రాగోరుచున్నాము. ఆ సమయమున మహారాజుగ జిగ్ బామ్మ మంగయ్యగారి కొమార్లు కత్తుకేశ్వరగారి ద్రవ్య సహాయమున, వెయ్యి 1000 బీదజనులకు అన్నదానము జరుగ బడును. కిరం సీతారామ్మగారి భార్య లక్ష్మమ్మగారి పేరను అన్నదాన కార్యకర్తయైకొండ, మహారాజ్ కనికల్ల తాపన్నగారి కొమారుడు పార్వతీకంగారు రు 60.0-0 లను; లక్కరాజు విశ్వనాథం గారిపేరను, అన్నదానమునకు మహారాజ్ కి లక్కరాజు రామకొటయ్యగారు కార్యకర్తయైకొండ రు 60.0-0 లను, మరియు, వాడకం నిమిత్తం 2 యిర్రడి గుండెగలు 1 కొంబు 1 గరిటె యిచ్చివారని సంతోషముగా తెలియబర్చుచున్నాము. సంవత్సరోత్సవము జనవరి 1922 నుండి రం జరుగబడును. తేదీ ముందు తెలియబర్చబడును. ము. మద్దల వెంకటచిన్న కాజు, కేశ్వరగారిని 8-12-1921 తేదీన వైద్యరంగా నెన్నుకోవడ మైనది.

మావీలాల విప్లవము

కల్లికోట మేజిస్ట్రేటు క్రకటనము

కల్లికోట, డిసెంబరు 10:— 7 వ తేదీ మేలత్తూరులో 2/8 గూర్ఖా పటాలమునకు 720 మంది శత్రునైపులను 254 భద్రములతో గూడ కళపడిపోయిరి. కండికాకాడులో ఇంక కొందరు శత్రువులు తమంతట తామే అంగైయులకు అంది పోయిరి. చెలియాడవది ప్రక్కన ఆరికాడు నుండి చెరువలి గ్రామము వరకు తెల్లతాకములను తగిలించి యుండగా 1/39 గూర్ఖా లీలు చూచిరి. పనికాడు శత్రువులతో నొకడు చంపబడెను. వారంతయు ఉత్తరపుదిక్కు వెల్లిరి. 2/9 గూర్ఖాలు సీలంబూరులో 13 మంది శత్రువులను బట్టుకొనిరి; పొత్తియ్యచేరికి ఉత్తరమున ఒక శత్రునైపుని చంపిరి. 8/10 కాచినులు తేటాలను శత్రువులవీడ బడి ఒకనిని చంపి, రెండు భద్రములను వశపరచుకొనిరి.

బలవంతముగా మహమ్మదీయమతములో జేర్చబడినవారు

కల్లికోట, డిసెంబరు 10:— ఆంగ్లనైపులు విజయముతో నన్ని మూలలకు వెల్లి శత్రునైపులను బట్టుకొనుచున్నందున, బలవంతముగా మహమ్మదీయమతములో జేర్చబడిన వారినేలలు నైపుముతో కల్లికోటకు బయలుదేరి కేణు కొచ్చుచున్నారు. బలవంతముతో ముసల్మాను మతమున స్వీకరించిన 7 గురు తియ్యాల కుటుంబ మొకటి నేటి ఉదయమున కల్లికోటచేరిన. మధ్యాహ్నము ఇట్టిమరవన చెందిన 32 మంది పురుషులు, 36 మంది స్త్రీలు, 46 మంది పసిపిల్లలు ఇచ్చటికి వచ్చిరి. వీరందఱు కల్లికోట తాలూకా కోడియత్తూడ గ్రామస్థులు. పురుషులు అసలు మావీలాలములను ధరించియుండిరి. స్త్రీలు మావీలాస్త్రీల రవికలను తొడిగి, వారిచీరలను కట్టియుండిరి. పురుషుల యొక్కయూ, పసిబాలరయొక్కయూ తలలు శుభ్రముగా తేరము చేయబడియుండెను. దీనముఖ్యులై, వారందఱి విషయముతో కల్లెత్త అక్సను ఆవరణములో నొకమూల చేరిరి. తమకష్టవారణమున కచ్చటి కేరెంచిరి - అని వారిముఖముల నూచించుచుండెను. ముజారు అక్సనులో పీఠి జూచి అనేకులు వారిమట్టు గుంపులు గూడిరి. తత్క్షణమే వారి భార్య పుటుము నైకొనబడెను. అటుపిమ్మట వారు తమ మావీలాబట్టలను విప్పి ముక్కలుముక్కలుగా చింపినేరి.

వీరందఱిని కొన్నారు తంగల్ రెండు మాసములక్రిందట నిష్పంధముచే తనవరములో జేర్చుకొనెను. ఇప్పటివరకు మావీలాలు వీరిని తమదగ్గనే పెట్టుకొనియుండిరిగాని ఇప్పుడు నైపులచ్చటికి ప్రవేశించి, వీరిని విడుదల చేసిరి.

స్పెషలు కమిషనరు ఎ. ఆర్. నాపుగారు, రయిలు మరణముల విచారణసంఘ సభ్యులు బయటకు వచ్చి వీరిని జూచుచుండిరి.

మరియొక ప్రభుత్వప్ర. టనము.

కల్లికోట డిసెంబరు 10:— 8/10 కాచిను కాలమాల కర్ణ 35 మంది శత్రునైపులను చంపి, 20 తుపాకులను, 15 భద్రములను బట్టుకొనిరి. మంకాటలో 2/9 గూర్ఖాలపటాల మొకటి 14 మంది శత్రువులను సేలగుల్చెను. మేలత్తూరు, మన్నార ఘాటు గ్రామములలో శత్రువు లభింపలేముగ తమంతట తామే వచ్చి అందిపోవుచున్నారు.

విప్లవకారుల మరణములు

కల్లికోట డిసెంబరు 12:— జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఈక్రింది వార్తను ప్రకటించెను: తిరురునుండి స్పెషలు పోలీసులు కొందరు ఈ ఉదయమున విప్లవకారులను వెరువ్చుకర్త నొకగృహమునందు కలసికొనిరి. 48 మంది విప్లవకారులు మరణమొందిరి, 11 మంది పట్టుకొనబడిరి. 303 తుపాకులు, పోలీసుతుపాకులు, 3 ఇతర ఆయుధములుగూడ పట్టుకొనబడెను. ప్రభుత్వవత్తమున నొకభారతీయోద్యోగి చనిపోయెను. మరియొకనికి గాయములు తగిలెను. విప్లవకారులు చాలమంది తిరురుగూడివారు.

తిరురు యుద్ధము

నిన్న యుద్ధమును విప్లవకారులు కొందరు తిరురు కొట్టల్ మధ్య స్పెషలు పోలీసులను జూచి రహస్యముగ నొక మకీదులో దాగినియుండి నైపులవై కాత్తిరి.

జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఈ విషయము ప్రకటించెను:—

వెంకాదా నూకమప్పకొనుటకు 11 వ తేదీ నాడు సభక్ ప్రాంతములలో ప్రయత్నములు జరిగెను. చెర్వారు కర్ణ నొకగృహములో విప్లవకారులు చిక్కిరి. 81 మంది చంపబడిరి, 15 మంది పట్టుకొనబడిరి. 303 తుపాకులు, 1 రివాల్యరు 48 ఆయుధములు పట్టుకొనబడిన. 8, 9 తేదీలలో మరొకందరు

మరణ మొందిరి. మి. మూడు వందలమంది స్వయముగ తిక్కించుకొనిరి.

జమాదారు కె. పి. కె. మీసను గారనువారు కల్లికోట మునిసిపాలిటీ సభ్యులుగ నుండిరి. విప్లవకారులతనని పట్టుకొని చంపితేరి. తరువాత నైపులు అచ్చటికి వచ్చి పోలీ వెంటనే 57 మందిని చంపి 18 మందిని పట్టుకొనిరి.

కల్లికోట, డిసెం 12:— ఎ. ఆర్. నాపుగారియాదనని క్రింద మలచారు సహాయనిధికి యొక నాటకము చూపా తని వారము సామంతాలము 6 గంటలకు జరిగెను. కాని ఆ ప్రదర్శన మునకు నాపుగారు మాత్రము రాతము. ద్రవ్యము బాగుగవచ్చెను. నాటకముగూడ బాగుగ నుండెను.

వెంటలవన్న కార్యాలయపు పోడికిము విచారణ స్పెషల్ ట్రైబ్యునల్ యెదుట విచారణకు వచ్చెను.

వెసిడెన్సీ కాలేజీ సంవత్సరొత్సవము

గవర్నరుగారి యుపన్యాసము

నిన్న సాయంత్రము కాలేజీ ఆటభూమిలో వెసిడెన్సీ కాలేజీ సంవత్సరోత్సవము జరిగెను. చాలమంది పురుషులను స్త్రీలును ఆటలను జూచుటకు వచ్చిరి. గవర్నరు తంపతులను, గౌ. సర్. పి. రాజగోపాలాచారిగారు, గౌ. పార్లమెంటుగారు, గౌ. దివాన్ జమాదార్ రామారాజుగారును గౌ. జడ్జి సీ. వి. కుమారస్వామి కాస్త్రీగారును మున్నగు ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. గవర్నరుగారు సర్. హెచ్. స్ట్రోనుగారి ప్రతిమను వెండికేసిరి. అంతట బహుమతులను వెల్లింగుడను సతీమణి యొసంగెను. అంతయ నైపిదప, గవర్నరుగారి రిట్లుపన్యసించిరి.

గవర్నరుగారి యుపన్యాసము

“నేడు యీ సంవత్సరోత్సవ సందర్భమున మీతో స్నేహితులతో పాల్గొనుటకు నాకును నాసతీమణికిని యెంత యేని సంతోషముగనన్నది. ఆటలలో గెల్చినవానికి బహుమతుల నిచ్చుటకు నాసతీమణి కంఠదేసి అనంతముగ నుండెను. ఇప్పు డేపట్టణములోను కాజధానియంతటను ప్రచారముగచున్న యుద్ధములలో చాల జాగ్రత్త మెలగువారి నెట్లుబ్రేంజించి తినో అట్లే మిమ్ముల వాటలలో గెల్చినవారి నగ్గిన జించుచున్నాను. అందుకు నాకు చాల సంతోషముగనన్నది. వెసిడెన్సీ కాలేజీ విద్యార్థులు ఇట్లు మార్గదర్శకులగుట చాల తృప్తికరముగ నున్నది. ఈ విషయములో నాకు తోచినజేమనగా, విద్యార్థుల నీకోజులలో రాజకీయవిషయములలో పాల్గొనవలదని చెప్పటం యసంశయము. రాజకీయజీవితముపైను బాగుగవ్యభిమనుకోజులు మంచికే. జానివలన రాజకీయసమస్యలు తెలియును. కానిఅందులో నెక్కువదాగవారముగలి చదువుకు భంగముగలుగ వుండజేసికొనవలయును. వీలనగా కాలేజీలో చదువైనపిదప ముందు తమకు తగిన ఉద్యోగమును జేయవలయును. భారతవిద్యార్థులు కాలేజీలలో చదువుకొనుచుండు యి. గూండులో కంటే గెక్కువగా రాజకీయ వ్యవహారములలో పాల్గొనెదరు. ఈ సందర్భమున నేను కేంద్రీడిలో చదువుకొనునప్పటి సంగతి నొకటి చెప్పెను. నేనును మడికిందరును కేంద్రీడి మాక్కెటు నైపుయకర్ణ నైపుకలప్పుడు రాత్రి 8 30 గంటలకు ఆ యింటిలో దూరి కొన్ని పిచ్చి ఉపన్యాసముల నీ యదొడగితిమి. అప్పుడు ప్రాక్టరు వచ్చి ఆపివేసెను. అప్పటి నుండియు రాజకీయవిషయములలో పాల్గొనలేదు. రాజకీయ సమస్యల దురిసికొనుట మంచిచేదాని మున్నుం దువయోగముగ నుండునటుల కొంచెము ఆలోచనతో ప్రవర్తించి మంచి పాఠము గావలయును. మద్రాసునకు యువరాజుగారు వచ్చెదరు. అప్పుడు మీరు విద్యార్థులందఱును వారిని గౌరవించవలయును. యువరాజుగారికి విద్యార్థులన్న కలసియుండ వలెనని యెత్తుడుకత. కావున వారిని మనపట్టణమునకు దగినటుల అత్యుత్సాహముతో మంచి సత్కాము నీయవలయును.

డన్కనుగారు గవర్నరు తంపతులకు మృదఘపూర్వకముగ హర్షధ్వనుల జేయుటతో ఉత్సవము ముగిసెను.

లోకమాన్యుని హరికథాకాలక్షేపము:—

నిన్నటి సాయంత్రము ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున శ్రీ యుర మామోజీపురపు కేంకట నృసింహకాపు పంతులుగారు లోకమాన్యుని జీవితచారిత్రమును హరికథారూపముగ కాలక్షేపము నొనర్చి శ్రోతల నానందింపజేసెను. పంతులుగారే ఈచరిత్రమును రచించినవారు. దేశముయొక్క నిజపరిస్థితులను సభ్యులకు తమ కాలక్షేపరూపముగ మనముల నాటునటుల తెలియజేసి సభ్యులు దేశభక్తిపూరితులుగన జేయుటకై ఆంధ్రదేశమున సంచారము సల్పుచున్నారు. ఇదివర కచ్చితే బుచ్చి రెడ్డిపాలెం, నెల్లూరు మున్నగు ప్రదేశములందును, చెన్నపురి యందు మొన్నటికినను మైసూరులో మాధవభాగవంతునకు కాలక్షేప మొనర్చిరి. నిజముగ వీరికాలక్షేపమును చూచి ఆనందించవలయు ననుటలో అతిశయోక్తి లేదు.

# విదేశ వార్తలు

సమీప ప్రాచ్య దేశములు

అల్బనీయాకులక్షణ

డిసెంబరు 8:— బ్రిటిషువారి దివరకు ప్రాన్సు కేమెలు సంధివిషయమున ప్రాన్సువారికి వాసినిలేఖకు ప్రత్యుత్తరమియ్యబడెను. ఆ ప్రత్యుత్తరమునందు సైలీషియాలో క్రైస్తవులక్షణ గురించి బ్రిటిషువారియభ్యంతరమునకు ప్రత్యుత్తరమియ్యబడెను. పరాసు సైన్యములు సైలీషియా నుండి వెడలి వచ్చినప్పటినుండి యు నక్కడ గల్గుతు లేమియు జరుగలేదనియు, అవసరమైనచో మిత్రమండలివారు సైలీషియాలోని క్రైస్తవప్రాణరక్షణకొర కిరవపూచిలేమైన తురుష్కులనుండి కోరవచ్చుననియు నందులకు పరాసువారేమియు నభ్యంతరము పెట్టరనియు, అట్టి పరతులను మిత్రమండలివారందరును కలసి తురుష్కులతో సంధిసంధిని సమయమున సంధిప్రములయందు లిఖింపవచ్చు ననియు పరాసు వారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

అల్బెనియా తాటస్థము

డిసెంబరు 8:— రాయబారులసభవారు యంగ్లో-స్లావు ప్రభుత్వమువారిని అల్బెనియాలోని తాటస్థ ప్రదేశములనుండి తమ సైనికులను దీసివేయవలె నని యాజ్ఞాపించిరి.

అర్మీనియను కరణాగతులు

డిసెంబరు 8:— అల్బెనియాలో కిదివరలో కొందరు అర్మీనియను క్రైస్తవులు శ్రాంతిపీఠముమీద వచ్చిరి. వారిని అల్బెనియాలో దిగనియలేదు. అందుచే నానాకలలోని వారు పరాసునొక యందు నాకాలయమునైన వదలమని లేదరించిరి. తుదకు వీరందరును అనాకామిడనే చైరూటునకు జన సమ్యు తించిరి. స్త్రీమరు టిగి ప్రయాణము కాకపూర్వము వారిని నిరా యధులుగ నొనర్చిరి. నాకవై నాకపరాసుపటాలమును గూడ నుంచి ప్రయాణము సాగించిరి.

శేకిర్ సామిగారు

డిసెంబరు 9:— గ్రీకు తురుష్కు సమస్య నాలోచించు టకుగాను శేకిర్ సామిగారు ఆంగ్లోరాకు ప్రయాణమై వెడలిరి.

సైలీషియాను వదలుట

డిసెంబరు 8:— సైలీషియాను పరాసువారినుండి తమ లిప్తులు సంపూర్ణముగ స్వాధీనపరచుకొనిరి. ఏమియు విశేషము యు సంభవింపలేదు. ప్రతి సైనిక స్థానమును వశపరచుకొనునపుడు పరాసువారి సైన్యములను గౌరవించుకొని, పరాసు జెండా తును గౌరవమున గనబరచిరి.

సంధిసూచనలు

తురుష్కు-గ్రీకు సంధి సాధ్యమును గురించి కేమెలు పాసాగారి యభిప్రాయ మొకరు ప్రస్తావించిరి. కేమెలిస్టులక్షణ కాఖామంత్రిగారు ఇన్స్టిట్యూట్ దర్శించి మిత్రమండలివారివద్దనుండి వచ్చిన జాబులను గురించి యాలోచించుచుండిరి.

ఈజిప్టు సమస్య

అడ్డి పాసాగారి రాజీనామా

డిసెంబరు 8:— ఆంగ్ల ఈజిప్టు రాయబారములు విఫలము లగుటచే అడ్డి పాసాగారు తమ యుద్యోగమునను ర రాజీనామా నొసగిరి.

ఆశా సూచనలు

డిసెంబరు 8:— త్రైముఖుత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— అడ్డి పాసాగారు రాజీనామానిచ్చుట చాలవిచారకరము అడ్డి పాసాగారు విఫలమైనయెడల సంధిరాయబారముల విష యమునా త్ర వి ఫ ల ము గా లేదు. నుల్తాను గారికి అల్బెనియా ప్రభువు గారు వ్రాసిన జాబు నందు బ్రిటి షువారి ఆశయములు అద్భుతముగ వర్ణింపబడెను. ఆంగ్ల దేశవిధానమును ఇట్లు ఖండితముగ దెలిసికొనుటయే చాల గొప్ప కావ్యము. ప్రస్తుతపరిస్థితులను దిది మరియొకముఖ్యంశము. పెద్దపెద్ద యుద్యోగముల ఈజిప్టువారికిగూడ నిచ్చదమని యు వీలగునెడల సైనిక శాసనము అపియుంచెద మనియు నా జాబునందు దెలుపబడెను. దీనిని బట్టి చూడ నాంగ్ల ప్రభుత్వము ఈజిప్టువారి పిచ్చిబాతీయావేశమునకు తొంగదని దెలియుచు న్నది. కాని సామ్రాజ్యమునకు స్నేహముతో మెలగి స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుకొనుటకు మాత్రము ఈజిప్టున కవకాశమియ్యబడెను. ఈవిధానమునలన త్వరలో

ఈజిప్టులో వివిధకక్ష లభివృద్ధి జెందును. ఈజిప్టు జాతీయవాదు లు సాత్వికనిరోధ మవలంబించి ఆంగ్లేయుల నిర్బంధవిధానము నభివృద్ధిపరుప జూచెదరు. కాని వారి ఈ ప్రయత్నములు విఫల ము లగును. సంధిరాయబారముల కాలమునుండియు ఈజిప్టు మితవాదులకు నిర్మాణకార్యము లానర్పటకు ఎక్కువ వీలు గలదు.

అత్యంత ప్రాచ్య దేశములు.

జపానుతో సంధి.

డిసెంబరు 7:— శాంతిమహా సముద్ర సమస్యలను పరి స్కరించుటకు గాను ఆంగ్ల, అమెరికాజపాను పరాసు దేశ ప్రతినిధుల సంఘమును ఏర్పాటు జేయుటకు జపానువారికి కరించి రని బ్రిటిషువారినుండి దెలియుచున్నది.

చైనాస్వాతంత్ర్యము

సెనెటరు రూటుగారి తీర్మానమునకు భంగము గలుగు పరతులతో చైనావారితో నేయితరదేశములవారును సంధి యొనర్చుకొనరాదని వాషింగ్టనునందలి అత్యంత ప్రాచ్యదేశ సభ్యులుగా రొకతీర్మానమును గావించిరి. ఇందులకు 21 మంది అనుకూలముగను, 9 మంది ప్రతికూలముగను సమ్మతుల నిచ్చిరి.

జపానుతో సంధి

డిసెంబరు 9:— ఆంగ్ల-జపాను సంధిస్థానమున సేర్పాటు జేయవలసిన యెడలబడిక చిత్తుప్రతియందు నాల్గు విభాగములు గలవు. అందొక దానియందు ఈ యెడలబడిక ఆంగ్లజపానుసంధిని తొలగించి దానికి బదులుగా జేసికొనబడెనని దెలుపబడెను.

నాకానియమములను గురించిన చైనాసమస్యనుగురించిన పరిష్కారము గురించి. ఆంగ్లజపాను సంధిలో లిగింపబడరాదని జపానువారి నుంచుండిరి టాకయోనుండి తెలియుచున్నది.

విభాగములు

డిసెంబరు 9:— చిత్తు ఒడంబడికయందున్న నాల్గువిభా గములు:— (1) శాంతిమహాసముద్రప్రభుత్వముల ప్రదేశపా ద్దులను నిర్ణయింపవలెను. ఈదేశములలో నొకటివైకొటి దాడి వెడలరాదు (2) ఈదేశములలో నేదేశముయొక్క గాని యభివృద్ధి భంగముగ సంభవింపవలెనని నాదేశమువారు మిగిలిన దేశమువారితో నాలోచింపవలెననిచర్యదీసికొనరాదు. (3) ఈయె డలబడికయందు జేరిన యేరెండు దేశములకు గాని వివాదములు సంభ వించినయెడల వావిషయములను మిగిలిన రెండు ఇతరదేశములు ను తీర్చుగావించును. (4) ఈసంధి అమలునకు రాగానే ఆంగ్ల జపాను యెడలబడిక రద్దుగావించవలెను. చైనాసమస్యలను గురిం చి గాని నాకానియమమునుగురించి గాని ఈయెడలబడికయం దేమియు జేర్చబడలేదు.

విర్లండు ఒడంబడిక

డివెలరాగారి యసమ్మతి

డిసెంబరు 9:— డెయిల్ ఈరానువారి మంత్రివర్గము వారి సమావేశము జరిగినది. తరువాత డివెలరాగారు ఆంగ్లయె డలబడికను విర్లండుదేశీయులుగాని డెయిల్ ఈరాన్ వారుగాని అంగీకరించు టుచియుగాదని ప్రకటించిరి. డెయిల్ ఈరాను సభవారు 14 వ తేదీన సమావేశమగుదురు. అంతవర కందరకు క్రమశిక్షతో నుండవలె నని డివెలరాగారు గోరిరి.

ఇద్దరు మంత్రిమండలియందలి సభ్యులు తనముప్రాయ మును బలపరచుచున్నారని డివెలరాగారు ప్రకటించిరి.

రాయబార ప్రతినిధులు

డిసెంబరు 8:— కింగ్స్టన్ నువద్ద విరిషుపటాలములవారు విరిషుప్రతినిధులకు సగౌరవముగ స్వాగత మొసగిరి. ప్రతినిధులు వెంటనే మోటారుబండియందు డెయిల్ ఈరాన్ మంత్రివర్గము వారి సమావేశమునకు జనిరి.

విరిషు మంత్రివర్గమునందలి ప్రాధాన్యభేదములు

డిసెంబరు 9:— డెయిలు ఈరాన్ మంత్రివర్గమువారు దినమంతయు సమావేశమై చర్చించిరి. సమావేశాంతమున విరిషు నాయకులందు అభిప్రాయభేదములు పొసగెను.

ఇప్పుడే డెయిలు ఈరానువారు గావించబోవు తీర్మా నమునుగురించి ఏయభిప్రాయమునుగాని నిర్ణయించుకొనవీలులేదు. లండనునందు దీయభిప్రాయ భేదము వలన నొడం బడిక భగ్నమగు నని ఎవరును యెంచుట లేదు. డివెలరా స్థాకులరైనుగార్లు ఒడంబడిక నామోదించు టలేదు. గ్రీక్స్ కాన్గ్రెస్సు కల్మిస్సుగార్లు ఒడంబడిక నంగీక రింపవలెనని కోరుచుండిరి. ఈ రెండవ పక్షమువారే ప్రధముల

కంటే దేశమున నెక్కువపలుకుబడి గలవారు. వెన్నుమినిస్తరు కేతీడ్రలునందు ఒడంబడికను గూర్చి జరిగిన యుత్సవమున 5000 మంది హాజరైరి. అందు విరిషువారధిక సంఖ్యాకులు. విరి షుప్రతినిధులకు డల్లిననందు గన్పరచిన యుత్సాహమువలన ప్రజలు ఒడంబడికకు సమ్మతించురని తోచుచున్నది.

తాను ఒడంబడిక ప్రకారమే వర్తించెద ననియు, నొ డంబడికవలన ప్రస్తుత వివాదము అ సమసి పోవు ననియు గ్రీక్స్ గారు ప్రకటించిరి.

డివెలరాగారి ప్రకటనను గాంచి డల్లిన అంతయు నాశ్చ ర్యమున మునిగిపోయెను. ఒడంబడికను రక్షించుటకు గాను ప్రతి వారును గ్రీక్స్ వారిరైపు జూచుచుండిరి.

సామ్రాజ్యమునందుండి రాజుగాతీతో సంబంధ ముంచు కొను నిబంధనను గూర్చియే విరిషుమంత్రిమండలియిందీ భేదాభి ప్రాయములు వచ్చెనని తెలియుచున్నది. విర్లండు నిర్బంధితులను వదలిపెట్టి రను సంతసమువలన డెయిలు ఈరాను సభ్యులలో నధిక సంఖ్యాకులు ఈనిబంధనకు సమ్మతించురని యనుకొను చున్నారు. కాని ఈయెడలబడిక భగ్నమగుటకు గూడ చాల కారణములుగలవు. అందుచే డెయిలు ఈరానులోను 128 సభ్యుల తీర్మానమునుగూర్చి ఎటుల అనుకొనుటకును వీలులేదు. నిర్బంధి తులలో చాలమంది ఎట్టికష్టములు వచ్చినను డివెలరాగారి నే యనుసరించెదమని ప్రకటించిరి. డివెలరాగారి పక్షమువారిలో విరిషు ఆమెరికను అతివాదులు గూడ గలరు. ఈయెడలబడికకు సమ్మతించుటవలన సైరిషువారు పొందు పరాజయమునంటి నీచ పరాజయ మిదివరకెన్నడును నెక్కిషువారు పొందలేదని సైన్యం మువారు ప్రకటించిరి.

అల్బెనియా స్థితి.

డిసెంబరు 9:— సర్ జేమ్స్ క్రెయిగు గారు అల్బెనియాకు సంబంధించిన విరిషు రయతులనుగురించి ప్రధానమంత్రిగారితో చాలవరకు చర్చించిరి. క్రెయిగుగారు దెలిపిన అర్థికవిషయసమ స్థలను పూర్ణముగ విమర్శించిరి. అట్టిను చాంబర్లెను వింటున్న చర్చిలుగార్లు సమావేశమున నుండిరి.

బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు

డిసెంబరు 7:— విరిషు యెడలబడికయందు సామ్రాజ్య మునందుండుటకు గల్గవలసిన విషయమై సమాధానముగు దురక రాయబారములు భగ్నముగాబోవుసమయమున బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగా రాత్రుజ్ఞును సరిగ సమకూర్చి సిక్ ఫీసులందుల కొప్పకొనుటకు వీలగునట్లు గావించిరి.

ఈ విషయము చివరకు అనుమానముగనే యుండెను. విరిషుప్రతినిధు లనేకవాదములు నల్పిరి గాని ప్రధానమంత్రిగారు పట్టుదలతో వానికొప్పకొనలేదు. అట్టిసమయమున బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు విరిషుప్రతినిధులకు నిజస్థితుల దెలుప క్రమ ముగ నరియగు మార్గమునకు దెచ్చిరి. 2-15 గంటలకు ప్రధాన మంత్రిగా రొక చిన్న మార్పు నొనర్చుటకు సమ్మతించిరి. అందు వై గ్రీక్స్ గారు “లాయడు జార్జి గారూ! మేము సంతృప్తుల మైతిమి. సామ్రాజ్యమునందుండుటకు సమ్మతించి”తిమని నుడివిరి. లాయడు జార్జిగారి మోముపై చిరునవ్వు తొలకరించెను. ఇదివరకున్న తీవ్రభావము మారెను. ప్రధానమంత్రిగారు తనకా స్తములను జాపి కొల్లెన్సు, గ్రీక్స్ గార్లు క రాతింగమునమొనర్చెను. విర్లండును ఆంగ్ల దేశమునకును నూతన శక్తిదయ మాయెనని నుడివిరి.

సిన్ పీను ఆదర్శములు

డిసెంబరు 5:— సామ్రాజ్యము నందుండుటకు గూర్చిన సమస్యవలననే విరిషు ఆంగ్లములకు ఒడంబడిక కు డురలేదను సంతకము లివ్వకున్నందు డివెలరా గారు గావించిన యుపన్యాసమునందు ఋజువాయెను. ఆ సమయమున వారిట్లు నుడివిరి. “విర్లండుదేశము ఆంగ్ల సామ్రా జ్యముననే యుండగోరినయెడల గత 60 వత్సరములలోను ఎప్పు డునలసిన నప్పుడే విర్లండుదేశమునందు శాంతియుండెడిది. కాని అట్టిశాంతికి విర్లండు ఇచ్చగింపదు. వానినదేశముగ నుండుట కైర్లండు సమ్మతించదు.”

చాంబర్లెగారి విజ్ఞప్తి.

డిసెంబరు 7:— బర్మింగ్ హామునందొక సభయందు బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు అల్బెనియా విరిషుపార్లమెంటు నందుజేరవలెనని ప్రబోధించిరి. వానితరువాత చాంబర్లెనుగూడ నుత్సాహించుచు నట్లు నుడివిరి. “అల్బెనియా ప్రజలను క్రెయిగు గారును తదితరులను విరిషుపార్లమెంటునందు జేరుటకు గూర్చి ఏదేని నిశ్చయించుకొనుటకు పూర్వము సామ్రాజ్యసంఘీ భావ మును నిలుపుటకుగాను విరిషుపార్లమెంటునందు జేరి అల్బెనియా



వారిహక్కులను గాపాడుకొనుటకు వీలులేదాయని ఆలోచింప గోరుచున్నను ఆంగ్ల నిర్ణయం దేశచరిత్రలం దేశకలకాభంగము లు గలవు. వివిధభాషలను సమితియగు ఆంగ్ల సామాజ్యమునందు క్రిష్టయను పండుగ రాక పూర్వమే శాంతియు, పరస్పరేంద్రానుమతులు సెలవిల్లుచునున్న యాశించుచున్నాను. ఇట్లు ఆశించుచుంటి ననుటకంటె నెక్కువ నేను గోతుటకు వీలులేదు?

కార్నను ప్రభువు.

కార్నను ప్రభువుగారు విశిష్టయొడంబడికను గురించి ఇట్లు నడిపిరి.

“ఆంగ్లదేశమున కింతటి యవమానము సంభవించు దినము లను నాశివితమున గాంచునని నేనెన్నడును ఎంచలేదు.”

పార్లమెంటు సమావేశము

డిసెంబరు 9:— పార్లమెంటుసమావేశమును తెరచుట చాల కనులపండుగగ నుండును. రాజదంపతులు పూర్వగాలము నుండి వచ్చుచున్న రాజుగారి గుర్రపుబండియందు సభకేతరి తుడ? ఈ బండికి ఎనిమిది నల్లగుర్రములు పూన్చబడి యుండును. నెయంటుజేమ్సు పార్కునందు వారి గౌరవార్థము ఫిరంగులు కాల్చబడును. రాజుగారి ఆంగరక్షకులు రాజుగారిబండ్డిచక్కను యేలేంతురు. రంగ మపూర్వార్థానందకరముగ నుండును.

ఆయుధ నియమసభ

ఆంగ్ల జపానుసంధి రద్దు చేయబడుట

ఆంగ్ల ఆమెరికా-పరాను-జపాను యొడంబడిక

డిసెంబరు 9:— ఆంగ్ల-ఆమెరికా-పరాను-జపాను ప్రభుత్వములు గలసి యొక యొడంబడిక జేసికొనుటకు నలుపక్షములవారును సమ్మతించిరి. ఒడంబడిక నిబంధనలు గావింపబడెను.

నిత్తు ఒడంబడిక

డిసెంబరు 10:— ఆంగ్ల జపాను ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల చిత్తు ఒడంబడిక ఈదినమున ప్రాథమికసమావేశము వారి యెదుటకు వేబడెను. ఈ యొడంబడిక 10 వత్సరముల వరకు మాత్రమే. శాంతి మహాసముద్ర ప్రాంత మందున్న వారి వారి ద్వీపములలోను, అధినివేశ రాజ్యములలోను ప్రస్తుతము వారివారికిగల హక్కులను ఈనాల్గుదేశములవారును గమనింపవలెను. వారిలోవారి కేదైన వివాదము సంభవించినయెడల నావివాదమును ఈనాల్గుదేశప్రతినిధులు గల సంయుక్తసంఘమువారు విచారించి పరిష్కరింపరు. ఈనాల్గుదేశములలో ఏ దేశమువారుగాని ఈ యొడంబడికనుండి విడిచిపోనొచ్చినయెడల నొకవత్సరము ముందుగా మిగిలిన ప్రభుత్వములవారికి నోటిను నీయవలెను. ఈయొడంబడికయందు నెనెటువారి సమ్మతి యుండవలెను.

విశేషములు

ఈ చతుర్దశసంయుక్త యొడంబడిక పరతులను నెనెటరు లాడ్జిగారు చదివి ప్రకటించిరి.

1వ విభాగము:— శాంతిమహాసముద్రమునందును నీనాల్గుదేశముల ప్రదేశములయొక్క హక్కులను వీరిచే గమనింపబడుచుండవలెను. ఈహక్కులనుగురించి వీరిలోవీరి కేదైన తగాయిదా వచ్చి దానిని ఆ తగాయిదాదారులు పరిష్కరించుకొన బాలకపోయినయెడల నాల్గుదేశములవారిని సమావేశపరచి వారిచే నాభివారును పరిష్కారము జేయుచుకొనవలెను.

2వ విభాగము:— ఇట్టిహక్కుల కేయితరదేశములనుండిగాని అపాయము వచ్చినయెడల నా విషయమున నీ దేశములవారు కలసి ఏకముగ గాని, ప్రత్యేకప్రత్యేకముగ గాని తీసికొనవలసిన చర్యలను నిర్ణయించుటకుగాను వారిలో వారికి దెలిసికొనవలెను.

3వ విభాగము:— ఈ యొడంబడిక 10 వత్సరముల వరకు మాత్రమే వర్తించును. తరుపరి నీ పక్షములలో నెనైన నీ సంధిని రద్దుజేయ నెంచినయెడల 12 నెలలకు ముందుగా మిగిలినవారికి దెలుపవలెను.

4వ విభాగము:— ఈ నాల్గుదేశములవారి అనుకూలములను బట్టి సాధ్యమైనంత త్వరలో నీ యొడంబడిక సమలులోనికి దేవలయును. ఈ యొడంబడిక రూపియబడిన దని వాషింగ్టనునందు తెలిపినతోడనే 1911-న సంవత్సరము జూలై నెల 13 వ తేదీన గావింపబడిన ఆంగ్ల-జపాను సంధి రద్దు చేయబడును.

పైమ్మపత్రికాభిప్రాయము

డిసెంబరు 12:— అందను పైమ్మపత్రిక ఈ విషయమై ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఇట్టి గొప్పదేశముల ప్రతినిధుల సమావేశము వారిచే నిట్టి యొడంబడిక ఎన్నడును గావించుకొనబడలేదు. ఈ యొడంబడికవలన ఆంగ్లభాష మాటలాడు దేశములవారి ప్రాచీనాశయము నెరవేరి

గలదని తోచుచున్నది. ఇది వారు తమసామ్యుగా నొనర్చుకొనిన రాజకీయన్యాయమునై నాధారపడియున్నది. నెనెటరు లాడ్జిగారిచే నీ యొడంబడిక ప్రవేశపెట్టబడుటచే నెనెటరునందధిక పలుకుబడి గలిగియుండును. వికలదృష్టియందును, భావాధిక్యమునందును, సదుద్దేశములందును బాల్కురుగారు తమ్ముతామె మించిరి. ఆ సభయందున్న ప్రతినిధులు దీనిని ఏకగ్రీవముగ సంగీకరించిరి.

ఒంబడిక

డిసెంబరు 10:— ఒడంబడిక చిత్తుపరతులను ప్రాథమికసమావేశమునం దుపహించుచు నెనెటరు బార్జి గారిట్లు నడిపిరి.

యాపు మొదలగు మాండోలెడుదీవుల స్థానమును గురించి జపానువారిలో నొకయొడంబడిక గావించుకొనుటకుగా నీయొడంబడిక గావించుకొనబడినది. ప్రభుత్వముల పరస్పర సదభిప్రాయములనై నాధారపడి పరస్పర వివాదముల నొకరినొకరు సర్వప్రతియకొని పరిష్కరించుకొని ప్రపంచమునందు విశేషభాగమున సర్వగామకారణముల నశింపజేయుటకుగా నీయొడంబడిక యుద్దేశింపబడినది. ఏదేశముగాని లోలోపల నింకను పరదేశాక్రమణలను గురించియు, సంగ్రామముల గురించియు దీర్ఘాశాచల గావించుచున్నయెడల వారి నాపున దెద్దియులేదు. చాలజాతులవారు సర్వగామభూమిములు చవి గాంచిరి. అందుచే నింకను ఇట్టి సంగ్రామముల కొరక అధికమానవాదగ్రములతో వర్తించెదరని నముచున్నాను.

వినియోగిగారు యొడంబడికను స్తుతించుచు పరాను వారిందుల కొప్పుకొనిరి దెలిపిరి.

బాల్కురుగారు యొడంబడిక నామోదించుచు నిట్లు జెప్పిరి. అంతర్జాతీయసంబంధబాంధవ్యముల నభివృద్ధిగాంచుట కీయొడంబడిక చాల సహాయకారి కాగలదు. దీనివలన ఆంగ్ల జపాను సంధి అవసరమని దేలినది. ఆంగ్ల-జపానుదేశములు రెండు మహాసర్వగామములను వాటిసవి. ఆరెంటియందురు ఆంగ్ల జపాను స్నేహము స్థిరముగ నుండుట కాయొడంబడికలోని వాక్యములు మాత్రమే కారణము గానెరదు. ఆంగ్లభాష మాటలాడు రెండు గొప్పదేశముల వారికిని స్నేహ మవసరమని నేను నాశివితకాలమునం దంతయు కోరుచుంటిని. (సంతోషభావములు) ఈనాల్గుదేశముల వారును గలసి ఈ యొడంబడిక గావించుకొనుట వలన నాకత్త్యం సంతోషముగ నున్నది. ఈ యొడంబడికవలన నిందులకు సంబంధించిన దేశములలో నెల్ల శాంతి యభివృద్ధి నొందును. ఆంగ్లదేశమునకు ఆంగ్ల జపాను సంధివలన సంధిగ్రాస్తి ప్రాప్తి చెను. ఆంగ్ల జపానుసంధి నిలచియున్నయెడల నమెరికావారసంతృప్తు లగుదురు. గర్భజేయబడినయెడల జపానువారసంతృప్తు లగుదురు. అందుచే నీ నాల్గుదేశములవారును గలసి యొడంబడిక గావించుకొనుటచే నా యొడంబడిక దీనియందు గలసిపోయెను.

టోగిగారుగారు యొడంబడికకు జపానువారి సమ్మతిని దెలిపిరి. బాల్కురుగారు ఆంగ్ల జపానుసంధిని గురించి దెలిపిన విషయములను వీరు గూడ దెలిపిరి. దీనివలన శాంతి మహాసముద్రప్రాంతముల శాంతివర్ధిల్లు నని వారు నమ్మిరి.

షేంజుగారు ఇటలీవారి సమ్మతిని దెలిపిరి.

డాక్టరు వాల్ కార్నె చెక్కుగారు హాలండుపక్షమున ఆమోదమును దెలుపుచు నీ యొడంబడిక చిరకాంతిని కలుగజేయునని హాలండువారు నమ్ముచుండిరి తెలిపిరి.

చైనావారి సమ్మతి

డిసెంబరు 10:— చైనా ప్రభుత్వపక్షమున సమ్మతిని దెలిపిరి. అత్యంత ప్రాచ్యదేశములలో శాంతిని నెలకొల్పుట కిట్టి యొడంబడికలయందు చైనావారుగూడ శ్రేయస్సు. ఆయాధనియను సభాచర్యములట్టి మిగిలిన చైనాదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు సంబంధించిన సుచస్యలుగూడ సంతృప్తికరముగ పరిష్కరింపబడునని నమ్మకము గలుగుచున్నది. శాంతి మహాసముద్ర ప్రాంతముల శాంతిని నెలకొల్పుటకు చైనావారు తోడ్పడెదరు.

ఆమెరికావారి సంతృప్తి

హ్యూగారు చిరునవ్వు మోయున తాండవమాడ నాపవన్య నింప నిలువబడెను. సామాన్యపరతులతో నిట్టిగొప్ప యొడంబడిక తేకాలమునందుగా గావింపబడలేదు. దీనివలనలో నెట్టిన తరువాత ఇదివరకెప్పుడును గలుగనంత శాంతి స్థాపింపబడగలదు.

నెనెటరు లాడ్జిగారు తరువాత లేచి ఈ యొడంబడిక యందరిచేతను నామోదించబడినదని నడిపిరి!

చైనా-హక్కులు

డిసెంబరు 11:— చైనాలో నితరదేశములవారికున్న అధికహక్కు లన్నియు రద్దుజేయబడవలెనని అత్యంత ప్రాచ్యదేశ సమస్యాపరిష్కారసంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మా

నము ఆయుధ నియమ సభ ప్రాథమిక సమావేశమువారిచే నామోదించబడినది.

చైనా సంఘమువారు సంతృప్తికరముగ తమ కార్యముల నిర్వహించిరిని హ్యూగారు నడిపిరి. చైనావారి స్వాతంత్ర్య హక్కులకు ఇతరులు భంగకరము ప్రపరిపరాదని నెనెటరు రూటుగారు గావించిన నాల్గు మాచనలు సిద్ధాంతికరింపబడినవి. ఉప్పుగనులు, కియచిటా విసత్త రైలుమార్గ పరిపాలనముల సమస్యలను గురించి చైనాజపాను ప్రతినిధులు చర్చించిరి. వర్సెల్సు సంధిప్రకారము రైలుమార్గమునకుగాను జమ్మనీవారిని జపాను వారు ధనవియోజనలెనని జపానువారు వాదించిరి. ఆ రైలుమార్గమును చైనావారి నాశము చేసిన, అధనమును మేమే ఇచ్చెదమని చైనావారు రనిరి.

పరిష్కారమునకు వచ్చుటకుగా నీరెండుదేశములవారును కొంతకు ప్రయత్నించిరి. వైకాంటు సిడెవారాగారు గూడ నా సమావేశమునకు హాజరైరి.

జపానువారు

జపానువారి యొడంబడిక సర్వత్రాహముతో సమ్మతించిరి. ఇందువలన జపానువారు శాంతిని ఆర్జికముగను అభివృద్ధి నొంద వీలుగలదని జపానుదేశీయులు దలచుచుండిరి.

ఆమెరికను వార్తాపత్రికలు చతుర్దశయొడంబడికను చాల పొగడుచున్నవి.

హార్డింజి అధ్యక్షుడు

డిసెంబరు 9:— మనమనినదానికంటె సధికముగ మనము విజయము నంద బోవు చుంటిమే అని ఆమెరికను రెడ్డుక్రాసు సంఘము వాక్కిరి యెమట హార్డింజి అధ్యక్షుడు నడిపెను. ఆయుధ నియమసభ ప్రభుభాగమున నొకానియమున హ్యూగారి మాచనల నన్ని దేశముల వారును అంగీకరించుటనుబట్టి సభ జయప్రథముగ జరుగునని విషయము అధికారికత్యా బలపరపబడెను.

శాంతిమహాసముద్ర దీవులను గురించి సంభవింపబోవు మహాసర్వగామమునకు ముందు ఆమెరికా జపాను బిటిషి పక్షాను దేశములు సమావేశమై అట్టివివాదముల చర్చించుటకొక యొడంబడికను ఆయుధనియమ సభ వారు ప్రభుమున గావించుకొనెదరు. చైనావారి భావి నిధివిషయమై వివిధదేశముల నలంబింపబడిన విధానమునుగురించి తరువాత చర్చించెదరు. నాంటంగుసమస్య విషయమై చైనా జపాను యొడంబడికనుగురించి తరుపరి విచారించెదరు.

అధినివేశరాజ్యముల స్వతంత్రతాసము.

డిసెంబరు 8:— విశేషవర్తనందు జనరలు సృష్టుగా రుపన్యసింపుచు నిట్లు చెప్పిరి:— దక్షిణాఫ్రికావారికి సరియగు ఆస్వయము కానిది వాషింగ్టనుసభకు ప్రతినిధుల బంపాలని ఇదివరకు నుడిచితిని. ఈవిషయమై ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు చాలవరకు బోయిరి. మిగిలిన అధినివేశరాజ్యములు వాషింగ్టనుసభయందు స్వతంత్ర రాజ్యములవలెనే పరిగణింపబడుచున్నవి. అందుచే నా యుద్దేశము సఫలమాయెను. వాషింగ్టనుసభ వారసర్వక తీర్మానములపై దక్షిణాఫ్రికావారుగూడ స్వతంత్రరాజ్యములవలె గౌరవ మానస్థానముతో సంతక మొనర్చెదరు. ఆమెరికావారు దక్షిణాఫ్రికావారి కొనర్చిన ఈ యకార్యము సంగరింపబడినది.

మాంటాగూగారు కొంచెము స్వస్థులైరి. భారతదేశ కార్యాలయమునకు జని పని జూచుచున్నారు.

పరానుమంత్రియగు కాబూరుగారు జ్యూరు నష్టపరిహారములనుగూర్చి చర్చించుటకు లండనునకు వచ్చిరి. వీత ౨౦ ఆల్ హార్జ్, లిథెనోగ్లాతో సంగ్రహించిరి.

నౌకావిభాగము

డిసెంబరు 9:— నౌకానియమునందు ఆంగ్లేయులు 100 వంతులును ఆమెరికావారు 100 వంతులును జపానువారు 60 వంతులును నౌకల నుంచుకొనవలెనని నియమమునకు జపానువారు రంగీకరించిరి.

—:—

లాహోరు నార్త వెస్టర్నరైల్వే

లాహోరు, డిసెంబరు 12:— నార్త వెస్టర్నరైల్వే సంఘప్రతినిధు అధికసంఖ్యాకులు సమావేశమైరి. వారు ఒకనెలకు పూర్వము తమ యధికారులకు బంపుకొనిన ప్రకారము వసతుల నొసంగక పోయిన వెంటనే శుమ్మకట్టుకట్టుగ తీర్మానింపబడెను. ఒక మధ్యవర్తిసంఘమునుకోలోపుగ ప్రభుత్వమువారికిరావచ్చుచేయుట యుత్తమముగ నుండునని ఆసంఘ కార్యదర్శి తంత్ర వార్త నిచ్చెను.

# ప్రేమింపుడు, ద్వేషము వద్దు

మో|| కె|| గాంధీ

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ, పండిత కామలాల్ నెహ్రూ, 'యండిమెండ్లెంటు' పత్రికా సంపాదకులగు బార్బికోనెపు గారలు ఆరెట్టుచేయబడి రసి అలహాబాదునుండి వచ్చిన తంతివార్తలను తెలియచున్నది. అదిక్రిందటిరాత్రి 11 గంటలకు వచ్చెను. ఆపస్తరు నాకు ఆమెకు సంతోషము గల్గెను. అందులకు భగవంతునకు వంశము లుద్భవించిని.

పండిత శ్రీ ఆరెట్టుగారు నేను తలచియుండలేదు. ఆయనతో నేను ముచ్చటించినట్లెల్ల, అందఱిని ఆరెట్టుజేసిన పిదప ఆయనను జేసెదనని చెప్పయిండ్లెంటువాడను. సర్వహోద్య బట్టరు ఆయనను నిర్బంధించుటకు వైర్యము లేదని చెప్పియుండెను. ఆయనను ఆరెట్టుచేసినచో, మహమ్మదాబాదులోని ఆయన స్నేహితుడు కాజా సామోబు తమయుక్త్యాగమును వదులుకొనెడిమనచెప్పిరి. సర్వహోద్య బట్టరుగాక కెంబటి వైర్యము వచ్చెను? పండిత శ్రీగాథ యెన్నెన్నియో యిట్లును బున్నును పనిచేయుచుండెను. ఉచ్చస్థు వ్యాధితో నమితబాధపడుచుండెను. ఆయన ద్రవ్యవిహీనయగు భారతదేశమునకు కష్టపడి పనిజేసెడిటలు, తన కక్షిదారులకు గాని, కడుదిడుముల బొందిన పాంచాలమునకుగాని జేసియుండలేదు. నేనాయనను విశ్రమింపుదని యెన్నిసారులో కోరియుంటిని. ఆయన అటులజేయుటకు ఒప్పుకొనలేదు. ఇప్పుడాయనకు తగిన విశ్రాంతి గల్గి, ఆయనను మింగివేయుచున్న పనికిష్టము తప్పిపోయినందులకు నా కెంతయు సంతోషముగ నున్నది.

జాంబాయిలో జరిగిన అల్లరులవలన సంవత్సరములోపుగ జరుగదని నేను భయపడినది, యిప్పుడే నిరపరాధులు గొప్పగొప్ప వారు బాధలొందుటతో జరుగుచున్నది. అందులకు నాకును రింతసంతోషముగ నున్నది. ఈ నిరపరాధులను ఆరెట్టుచేయుట నిజముగ స్వరాజ్యము నచ్చుటయే. ఇప్పుడు అరీసోదరులను వారిస్నేహితులను జేయిలలో నుండుటవలన సిగ్గుపడవచ్చురేదు. వారిని బాధపెట్టెందులకు భారతదేశము తగినపనిజేసినది.

మన నాయకులను ఒకరివెంట ఒకరిని తీసికొనిపోయినకొలదియు, గాంధీమనకు భంగముకలగకుండ నుండుటచే నాసంతోషము ఆధారపడియుండును. ఇందుచేలమంది నాతో నేకీధ వింపవచ్చును. ఆరెట్టు లెన్ని జేసినను అహింసామార్గమునుంటిమేని సంపూర్ణవిజయము చేకూరును. గాంధీస్థాపన జేయుటకు మనము సంపూర్ణనిగ్రహమును గోల్పోయితిమేని, మనకు గొప్ప అపజయము కల్గును. మనము చంపకుండ చచ్చుటకు బయలు వెడలితిమి. ఏమాత్రము కోపములేకుండ బాధనొందక చెరసాలకు బోవుటకు మనము సమ్మతించితిమి. కాన మనము తెచ్చిపెట్టుకొనినకానిక మనము తగాదాపడ వచ్చురేదు.

అహింసామార్గము శత్రువులవైన ప్రేమింపుమని హాథ జేయుచున్నది. దౌర్జన్యవిరహిత అసహాయాద్యమ సాధనము వలన, అంగ పరిపాలకులయొక్క తత్సాను భూతకుల యొక్కయు అగ్రహమును జయింపవలసికాదు. వానిమనము ప్రేమించవలయును. వారికిచ్చివో వారుజ్ఞానము గల్గి తెలిసికొందురు గాకయని మనము భగవంతుని ప్రార్థించవలయును. ఆప్రార్థన మనస్సాన్నిధ్య జేయవలయును. అందులకు మనము చురపట్టిక రైతు సమితియై యుండవలయును.

మన పరిష్కారముయొన, విజయముయొనన నేను నానికావలయును దెల్పెదను. నాకు శత్రువులను ప్రేమించుటయందు నమ్మకము గలదు. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులు, యూదులు, భారతదేశములో నున్న జారండజనులు అహింసయే కరణ్యము అని నా నమ్మకము. రాయవంటి గుండెగల వాని నైనను నాథలబొంది వానిమనము గరగింపవచ్చునని నాకు విశ్వాసముగలదు. సంరంభపు వేగవంతయు మొదటి మూడుజాతులవారివై బడవలయును. మిగిలిన మూడుజాతులవారికిని, మొదటి మూడుజాతులవారి కలయికయందు భయముగలదు. మనము చాలసీతిగల్గి ప్రవర్తించి నాకు మనబాంధవుల నియంకొననట్లు జేయవలయును. మన నడకవలన ప్రతిఅంగ్లేయునకుఁబయిండియాలో నెక్కడనున్న మరణింగి వెనుకనున్నచో నెంభయము లేకుండ నుండునో అటులనేమియు భయములేదని యనుకొన నట్లు జేయవలయును.

ఇస్లాము, హిందూ, సిక్కు, క్రైస్తవ, జొరాస్త్రియను, యూధ మతములు అన్నియును, యెన్నియేల మతములు అనునవి

పరీక్షింపబడుచున్నవి. భగవత్సత్యములందు మనకు విశ్వాసముండవచ్చును, లేకపోవచ్చును. నేను మహమ్మదీయులలో జేసిన సహవాసమువలన, యిస్లాముమతమును కత్తితో దీధత్సము చేయుటవలనగాక, మహమ్మదును ఫకీరులను అనేక సంతకులవారు ప్రేమతో, ప్రార్థనలతో వ్యాపింపజేసినది తెలియచున్నది. అయితే యిస్లాము మతము కత్తిమాయాటకు ఉత్తరువుగలదు. కాని ఆపనిజేయుటకు యెన్నియో నియమములుగలవు. వానిని పూర్తిజేయుటకు ప్రతిజ్ఞానిని సాధ్యముగాదు. జతమున కైపోరాడుమని జెప్పటకు, సాత్వికుడైన నేనానియొక్కడ? కత్తిమాయాటకు ముందు, బాధనొందుట, ప్రేమ, పారిశుధ్యము, కనుబడ నక్కరలేకా? హిందువులును భారత మహమ్మదీయులవలెనే నిబంధనలచే కట్టుబడియున్నాడు. సిక్కులు గూడ బలప్రయోగము జేయగూడదని వారివాక్యము జెప్పచున్నది. మేకతాత జెప్పిటుల భగవంతుని కొలక ఆయంధములలో యుద్ధము జేయుటకు మనకు పరిపూర్ణము పారిశుధ్యతయు సార్వభౌమ్యమును జేదు. పరిశుద్ధభారతము కత్తిమాయవలసినప్పునా? గతవత్సరము కలకత్తాలో మొదలుపెట్టినది. యీ పరిశుద్ధము జేయు విధానమే.

అయితే మనము చేయవలసిందేమి? నిజముగ అహింసా మార్గమున నుండుము. ప్రభుత్వమువారు కోరినంతమందిని చెరసాలలకు పంపుటకు వైర్యముతో సిద్ధముగ నుండుము మనవని గంటలమీద జరుగుచుండవలయును. ప్రతిరాష్ట్రమును నాయకులు పోగానే మరల వెంటనే యెన్నుకొనవలయును. కావలసినప్రయత్నములు యేర్పాటుల జేసి లాలాజీ మంచిదారిజూపెన ప్రతి రాష్ట్రములలోను అధ్యక్షులును కార్యదర్శియు అవసరము. యములందు పనిజేయుటకు అధికారము గల్గి యుండవలయును. కార్యనిర్వాహక సంఘములలో నెక్కువమంది సభ్యులు అందగూడదు. ప్రతికాంగ్రెసు వాదియు వాలంటీరు గావలయును.

చెరసాలకు పోవలసి వచ్చెనేని తప్పించుకొనగూడదు. ఇంతియ గాక అనవసరముగ తప్పుజేసి అందులకు సిద్ధము గాగూడదు.

మనకు గావలసిన చట్టలో వడకి నేసిన కాడి తయారుకు యేర్పాటులు అయ్యెదరును, విదేశవస్తువులు బహిష్కారము పూర్తియగునవరకు మనము స్వతేజోవచారమును త్వరత్వరతో జేయుచుండవలయును.

నాయకుల నందఱిని ఒక్కొక్కరిని ఆరెట్టుచేసినను, ప్రభుత్వమువారు బలవంతముగ జరుగజూడదని యెత్తిజేసినదప్ప కాంగ్రెసు జరిగితిరవలయును; మనలను బెదిరించినను, దౌర్జన్యమునకు ప్రోత్సాహ పరచినను, జాతీయ ప్రచారమును జేయగల్గితేమి మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించితిమని చెప్పవచ్చును. కాంతికుతులై దృఢమనస్కులగు, భగవత్పక్తిగల ప్రజలు ముందుకు జన నిరోధింపగలకై భూమండలమున నెదియు నుండబోదు.

## చెన్నపురి శాసనసభ

13 డిసెంబరు మంగళవారము

నేడు ఉదయము 11గంటలకు ప్రధాన కావసభ సమావేశమయ్యెను. గా|| సర్. పి. కాజనోపాలాచారిగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

ప్రభుత్వమునకు ప్రశ్నోత్తరములు/జరిగెను. పిదప, మౌతిగానుండిన, గా|| నుబ్బరాయలరెడ్డిగారి మరణమునకుఁబించిల్లుచు గా|| సర్. లయనర్ జేవిద్వనగా రొక తీర్మానముపాపించిరి. నుబ్బరాయల రెడ్డిగారి గుణగణముల నుతించుచు యన్. శ్రీహనుయ్యంగార, సర్. పి. త్యాగరాయచెట్టిగారు, ఉస్మాక్ జాహిబుగారు, అయ్యద స్వామి ఒడయకు గారు, ముత్తయ్యచెట్టిగారు, మధురవీరగారును ముట్లాడిరి. సభ్యులందఱు సునివి తీర్మాన మామోడించిరి.

సభను ఆవుమని కోరుట

ఇటీవల మాట్లాడెడివి లైలు వాగసునందు మకణించిన విషయమై సభవారు తమ అభిప్రాయములను తెలియపరచుట కై సభ సాధారణ కార్యక్రమమును ఆపవలయునని ఆర్. వణ్ణుగంగెట్టిగారు రుపపాపించిరి.

ఈ విషయము గురించి విచారణ సంఘమువారు అలాచించుచున్నారనియు, మరి నివేదికను ప్రకటింపబడునంతవరకు ఈ విషయముపై చర్చ ఆపుట యుక్తమని సర్ లయనల జేవిద్వనగారు తీర్మానమును అధిజేపించిరి.

సభ్యులలో 20 మందికన్న అధికసంఖ్యాకులు తీర్మా

నము నామోదించుటచే, ఈ విషయమై చర్చ ఈనెలము 4 గంటలకు జరుగునని అధ్యక్షులు తెలియజేసిరి.

యమరాజుగారు

యమరాజుగారు స్వాగత మొసంగుచు చెన్నపురి కావసభవారు ఆగ్రహులెరికవ లేసిన ఒకతీర్మానము గావించిరి. తీర్మానము యమరాజుగారికి వంపబడెననియు, యమరాజుగారు సభ్యులకు తమవందనములు తెలియజేయుచున్నారనియు అధ్యక్షులు తెలియజేసిరి.

చెన్నపురి లెనంటు రక్షణబిల్లు

ఈబిల్లుపై చర్చ నేటినిజము జరుగవలెనని క. శ్రీనివాసయ్యంగారు రుపపాపించిరి.

ఈ విషయము గురించి సభ్యులకు తగు నకకాళ మియ్యలేకని తనికాచలం చెట్టిగారు ఆజేపించిరి. ఈవిషయమై కొంతచర్చజరిగెను. ఈవిషయము తిరుగు 18 వ తేదివాడు చర్చకు వచ్చునని అధ్యక్షులు తెలియజేసిరి. కావసభలో నామోదించబడిన లెనెంటుసంక్షేపబిల్లుపైగవర్చురుగా దీక్రింది సంతకముబంపగా అధ్యక్షులు వానిని జదివిరి.

సందేశము.

కావసభలో చట్టమంతిర్మానింపబడిన పిదప అశంపేట వారివద్ద తీసికొన్న రిజిస్టరుదాఖ్య మెట్లలో, రిజిస్టరై సేవీదప కట్టు యిండ్లనుగూర్చి కొన్ని యెడంబడికలున్నవని ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయబడెను. చట్టములో 12 వసూల్రమవలనఅట్లుంచితిమేని వానివలన లాభము ముందదు. అట్లుతాము కట్టుకొన్నవో తమపూర్వులు కట్టినవో యిండ్లలో నున్నవారి సంతకముకై యాబిల్లు తేబడినది. కాన 12 వ క్లాజు మరల విచారణ కావలయును. దానిస్థానే యొక్రిందికి పెట్టవలయును.

“ఈచట్టము ప్రకారము, కాంగ్రెస్ అయినపిదప కట్టెయిండ్లకు సుబంధించి నంతవరకు, అయిండ్ల కట్టుటనుగూర్చి రిజిస్టరు చేసికొన్న ఒడంబడికలకు యేమియును అడ్డుకలగ సంతవరకు, లెనెంటుకాంగ్రెస్లోని విషయము లేమియును ఆయన హక్కులను తగ్గించగాని తీసివేయగాని జేయబాలవు”.

2. తనికాచలంచెట్టిగారు యావిషయమై జనవరిలో చర్చింప వచ్చునని జెప్పిరి.

మద్రాసు, జిల్లాల మ్యునిసిపాలిటీల చట్టము 1920.

ఈ చట్టమును సవరించుటకు గ్రూపు యేర్పడిన నెలెక్ట కమిటీవారి నివేదికమును టి. యె. రామలింగ చెట్టియగారు బయల్పరచి ఆబిల్లును కమిటీవారు తెల్పిన నివేదికము ప్రకారము విచారణవలయునని ఉపపాదింపగా అతిర్మానమునకు కమిటీ వారు తెల్పిన అంశములలో కొన్నిమాత్రము అంగీకరింపబడెను.

గ్రామశుంఛాయితీల ఆర్డరు

వైఅట్టక్రింద ఏర్పరుపబడిన పంచాయితీకోర్టులపై విచారణచేయుటకు ఒక రిజిస్ట్రారును నియమించవలెనని గా|| పి. రామరాయణింగారు రుపపాపించిరి.

ఏ.యన్. కృష్ణారావుగారి బిల్లుచెప్పిరి. తాలూకాబోర్డుతేజ జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులను గౌరవ రిజిస్ట్రారుగ నియమింపవచ్చును. ఇందుకొకకు ప్రత్యేకముగ అధికారియతో నొక వ్యవస్థగూని నియమించుట అనవసరము. ఇప్పుడో కొందరు అనధికారులు యీసందర్భమున గౌరవోద్యోగులను చేయుచున్నారు.

టి. ఎ. కామలంగంగెట్టిగారు ప్రత్యేకభూద్యోగి అవసరమని జెప్పిరి.

అనధికారసభ్యులు ప్రతిగ్రామమునకు పోయి సలహా లిచ్చుట కష్టమనియు, నేపథ్యద్యోగిని నియమించుట యుక్తమని జేకాచారిగారు చెప్పిరి.

కృష్ణకాచారు, టి. యె. నరసింహాచారు గార్లు మరికొందరు తీర్మానమున కనుబంముగ ముట్లాడిరి.

తీర్మానముపై సమితులు పుచ్చుకొనిన ఏ.యన్. కృష్ణరావు, మాన్యవారాయణగార్లు తప్ప మిగిలినసభ్యులందఱు తీర్మానము నామోదించిరి.

సభ జరుగుచున్నది.

రాజుద్రోహ ప్రసంగము

తిరుకోవిలూరు వాస్తవ్యులగు పశుపతి అయ్యరుగారు రాజుద్రోహ ప్రసంగములు చేసినను కారణముచేత నేలూరు సబ్విజిలర్ మేజిస్ట్రేటు 108 వ సెక్షన్ సీ. పి. వారిని నామోదియ్యగొంది. ఆయన యట్లు చేయనందున 14-11-21 వ తేదీన థైరులో నుంచి. అటుతరువాత నామోదియ్యనందున నాయన వినుకల చేయబడెను.

# ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపనంసం

కార్యనిర్వాహక పర్వ సభయొక్క కార్యకర్తలు.

హాజరు: ౧౩ గురు.

౧. ఈ సంఘముయొక్క లక్ష్యములు తనిఖీచేయుటకు శ్రీ పేమారా నారాయణమూర్తిగారిని కోరడమైనది.

౨. నెట్టెంబరు, అక్టోబరు, నవంబరు నెలలు బాపకు యుద్ధాలు చేసి వినిపించడమైనది.

౩. అఖిలభారత సంఘమువారు స్వదేశాభివృద్ధి నిమిత్తము ఇచ్చిన ౧౧౦౦౦ ల తోటిని ఖర్చుపట్టలు, రాబట్టెలు, ఖరీదుచేసి జిల్లాసంఘములకు సవరించేయుటకు ఒక డిపోజిట్ బెజవాడలో స్థాపించుటకు తీర్మానించడమైనది. మ. రా. శ్రీ, డాక్టరు ధర్మాద రామచంద్రరావుగారి యీ "స్వదేశీ" ఆలయాధికారిగా నుండుటకుకోరడమైనది. దీనికి ఆవు సభమైన గుమాస్తాలు, అద్దెలు వగైరాఖర్చులను రాష్ట్రసంఘాధ్యక్షునితో సంప్రదించి రామచంద్రరావుగారు యేర్పాటుచేయు వచ్చును.

౪. నెల్లూరు జిల్లా సంఘమునకు ప్రచారము వగైరాలకు ౧౦౦౦ మంజూరు చేయడమైనది. (ఇదివరకే వైకం ఇయ్యబడినది.)

౫. తల్లూపూడ నరసింహంగారి స్థానే డాక్టరు నజీర్ అహమ్మదుగారిని కార్యనిర్వాహక సభలో సభ్యునిగా ఎన్నుకొనడమైనది.

౬. శ్రీ చెరుకుపాడ నరసింహంగారు నవంబరులోను ఇప్పుడున్న చేయుచున్న ప్రచారమును అంగీకరించి వారికి ఖర్చులు వగైరా మంజూరు చేయడమయినది.

౭. రానశిల్లంపున విషయమైన నివేదికలు - రికార్డు చేయడమయినది.

౮. పంచమ సభ్యులు కోరినంతదల రాష్ట్రసంఘ సభ్యత్వపు చందానియ నవసములేదు.

౯. అడిటరు నివే ములు—అన్ని జిల్లాలు తనిఖీ చేసిన తరువాత వీనిని ఆలోచించవలెను.

౧౦. అఖిలభారత సంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి తీర్మానము ననుసరించి ఈ రాష్ట్రములో కాంతి ప్రైవేటును నెలకొల్పవలెను. ఆ ప్రైవేటురాజు పకిపాలనాది కార్యములు జరుపుటకు యీక్రింద నువహరించబడిన వారిని ప్రధానసంఘముగా నియమించడమైనది.

మ. రా. రా. శ్రీ కావలి శంకరరావుగారు.

" డాక్టరు బి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు.

" డాక్టరు నజీర్ అహమ్మదుగారు.

" అంచే శివయ్యగారు.

" ఉన్నవ రామలింగంగారు (బరంపురం, నేమనల్ ప్రెస్ సిపాల్ కారితజ

కాంగ్రసువారు విధించిన నియమములను అంగీకరించి అవుసరిమైన ఇతర నియమములను చేయుటకును కార్యస్థానమునకు అవుసరిమైన ఉద్యోగస్థుల నియమించుటకును ఖర్చుల పెట్టుటకును వీరి కధికారియింపడమైనది. ఈసంఘసభ్యుల ప్రయాణ ఖర్చులకును సంఘమునకు అవుసరిమయ్యే ఇతర ఖర్చులకును రు 500 లు మంజూరు చేయడమైనది.

కార్యస్థానము బెజవాడలో నుండునలెను.

౧. చెప్పిన సభ్యులలో ఎవరినైనను సభ్యులుగానుండుటకు ఇష్టములేనియడల రాష్ట్రసంఘ అధ్యక్షుడు మిగిలిన సభ్యులతో సంప్రదించి ఆస్థానమునందు అర్హులను నియమించవలెను.

కాంతి ప్రైవేటు నాణ్యమగు పాదగు ఆంగుళము లావు మించని కర్రలు ధరించవలెను. టోపీని ధరించవలెను. దుస్తులు తెల్లగా నుండవలెను. వైసులకు ఒక్కసంచిని చిన్నమున్ను ఉండవలెను. కాంతిసేనలో ౨౦౦౦౦ మందివైనను చేర్చవలెను.

౧౧. భోజనసమయ సంఘమునకు ౩౦౦ అనామకుగా ఇచ్చుటకు మంజూరు చేయడమైనది.

౧౨. ఇప్పుడు వ్రాసుకొనిన జాబితాప్రకారము కాంగ్రసు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనడమైనది.

౧౩. ఇదివరకు ౩ రూపాయలు రుసుము ఇయ్యకుండు ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనబడినవారు ఆవైకము వెంటనే చెల్లించవలెననియు, ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనబడక నిరాకరింపబడిన దరఖాస్తువారు కోరేయెడల వారు చెల్లించిన రుసుము వాపసు చేయవలెను.

౧౪. ఆంగ్లోత్తర సమస్య విచారణ ప్రస్తుతము నిలిపుదల జేయవలెను.

౧౫. ఇంతవరకు న్యాయవాదుల గౌరవవేతనముకింద రాష్ట్రసంఘ ధనములోనుండి ఖర్చుచేసిన మొత్తమున్ను, డిశంబరుకు కావలసిన మొత్తమున్ను (మూడు ౨౦౦౦) మంజూరు చేయడమైనది.

౧౬. యేలూరు జాతీయకళాశాల నిమిత్తము పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా సంఘమువద్ద నిలవయున్న రగింజ-౧౩-౪ వైకము ఉచితముగా ఆ కళాశాల కిచ్చునట్లున్న దాని నిమిత్తము ఆ జిల్లాసంఘమునకు అప్పుగా ౯౯౫-౦-౦ లు ఇచ్చుటకున్న తీర్మానించడమైనది.

౧౭. చీరాల పేరాల సహాయకర్తయ్యుండ గడ డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఇచ్చిన రెండువందలతో సహా అయిదువందలు మంజూరు చేయడమైనది అగడ వారి సహాయకర్తయ్యుండ అయినట్టియు ఈ సంఘములనుండి ఇయ్యబడినట్టియు వైకము జమాఖర్చు లెఖిలు తనిఖీఅయి తృప్తికరముగా నున్నట్లు నివేదికము పంపిన తరువాత ఈ వైకము ఇయ్యబడును.

౧౮. కడపజిల్లాలోను ఇతరప్రదేశములోను గౌరవ ప్రచారకులుగా పంపబడిన కవుల చలవతిరావు, గేటి సుబ్బయ్యకాశ్రీ గార్లు ఖర్చులు ఇచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది.

౧౯. అడిటరుగారు కోరిన ప్రకారము వారికి సహాయము చేయవలసి పోలే పెద్ది కామమూర్తిగారిని కోరుటకున్న వీరి కను ప్రయాణపు ఖర్చులు ఇచ్చుటకున్న తీర్మానించడమైనది.

౨౦. మ. రా. శ్రీ, పోతాపూడ సింహాచలంగారికి ఈ నెలకు ౫౦ రూలు గౌరవవేతనమును గంజాంజిల్లాసంఘము ద్రవ్యములోనుండి ఇయ్యవలెననియు యీ సభవారు తీర్మానించడమైనది.

౨౧. గుంటూరు కార్యస్థానమున వ్యవహార నొకరిని నియమించవలెననియు సంఘాధ్యక్షుడు గారికి ఉచితమని లోచనవారిని ఏర్పరచవచ్చుననియు తీర్మానించడమైనది.

౨౨. అంటూరు, కవులవరం శ్రీ కృష్ణాశ్రమము, గూడూరు రామచంద్రరావుగారు సహాయకర్తయ్యుండ అఖిలభారత సంఘమువారు మంజూరుచేసిన ధనమును ఇచ్చుటకు పూర్వము వారివారి ప్రతిష్ఠాపనలు, ధర్మముల స్ఫూర్తావము తెలుపుచు ట్రస్టుడిమలను వ్రాసి రిజిస్టరు చేయించుకొనవలెను.

౨౩. బి. నారాయణమూర్తి, ఏ. రామచంద్రయ్యగార్లకు నెల ౧ కి చెరి ఒక ౫౦ చొప్పున నవంబరు ౧౪ తేదీనుండి ఇచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది.

౨౪. ఈ క్రిందివిషయములను గూర్చి చర్చించవలెనని ఈ సభవారు జేసిన మహాజనసభవారికి నిర్ణాయముచున్నారు.

(౧) ౧౦ కోట్లు స్వరాజ్యమును (౨) భాగతదేశ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము. (౩) విశేషములకు రాయబారులను పంపుట. (౪) పన్నులను బ్రీటిషు ప్రభుత్వమువారి కియ్యకుండుట.

౨౫. శ్రీ కుసుమ వెంకటరాయయ్యగారి దరఖాస్తుమీద అహమ్మదాబాదు కాంగ్రసుకు వెళ్లు ఖర్చులకుగాను ౫౦ విరాళముగా ఇచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది.

౨౬. శ్రీ పేరాల లక్ష్మయ్యగారి దరఖాస్తు:—ధనము లేదు:—

౨౭. ౧౪౪ శేక్స్ పిండి ప్రత్యేక వ్యవస్థమీద జారీ చేయబడిన వుత్తరువుల ఆయావ్యక్తులు ఉల్లంఘించవచ్చును.

౨౮. ప్రజాసమానమునకు సంబంధించినంతవరకు జిల్లాసంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గముగాని రాష్ట్ర సంఘాధ్యక్షుని అనుజ్ఞపొంది ౧౪౪ శేక్స్ పిండి జారీచేయబడిన వుత్తరువులను ఉల్లంఘనము జేయవచ్చును.

౨౯. ఆయాతాలూకాలలో సంపూర్ణమైన కాంతి వాతావరణ మున్న సేగాని ఇట్టి శాసనోల్లంఘనమునకు అనుజ్ఞ నీయరాదు.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి  
కార్యదర్శి.

## WANTED.

Clerks on Rs 25 to 200 P. M. Cash Security essential. Apply with 1/2 as. stamp to ARYA SWADESHI WORKS, P O Saidapet, MADRAS. (3271)

## జూబులు

కవులవరం నేతపరిశ్రమాలయము

మా తిలకు జాతీయ నేతపరిశ్రమాలయములో గత మాడు మాసములలోను ౨౦ విద్యార్థులు నేతపరిశ్రమయందు ఉత్తీర్ణతలతోను గ్రామములకు వెళ్ళియున్నారు. అందుకొందరు ప్రత్యేక సంఘములను స్థాపించి ఖద్దరువస్త్రముల నుత్పత్తిచేయుచున్నారు. కొందరు స్వంతమగ్గులను పెట్టుకొనియున్నారు. ప్రస్తుతము శ్రీమా నేతపరిశ్రమాలయములో ౨౦ మంది ప్రవేశమునకు స్థానముగలదు. మూడుమాసములకు స్వయంఛింది ఇతరుల సహాయమును కోరకయే బట్టలు బట్టలు చేయగలిగినట్టి విద్యార్థులకు వచ్చును. విద్యార్థులవద్ద నుంచి ఎట్టికేతము వుచ్చుకొనబడదు. భోజనాదీకవసతులకు అద్దెలేకనే గృహస్థాకర్యములు చూపబడును. భోజనభర్తృమాత్రము ఎవరిది వాకే ధరించవలసియుండును గాని విద్యార్థి మిక్కిలి బీదవాడైనట్లు ధృవపడిన యెడల భోజన భృతి అంతగాని కొంతగాని కమిటీవారు భరించెదరు గాన నేతపరిశ్రమాలయ లాభులగువారు ఈనెల ౨౦ తేదీలోపల దరఖాస్తులను పంపుకొనినచో మొదటి ౨౦ మందిని పరిశ్రమాలయములో చేర్చుకొనుటకు వీలుండును. ఆలశ్యముగా పంపుకొను దరఖాస్తులు మరి మూడుమాసముల పిమ్మట గాని యోచించబడవు.

తిలకు జాతీయ నేతపరిశ్రమాలయము కార్యదర్శిగారికి కవులవరం, కృష్ణాజిల్లా అనక దరఖాస్తులు మాకు చేరును.

బొబ్బి, పద్మనాభయ్య,

అధ్యక్షుడు.

శ్రీ అలమేలూరు శాస్త్రాధిక ధర్మ : ధి.

వెనుపాడు వాస్తవ్యులు శ్రీమాన్ శ్రీ కృష్ణంజయూరి శేషారంగంగారి ధర్మపత్నీ యొక్క కీర్తిచేరురాలు నగు శ్రీమతి అలమేలూరుగారి భాగ్యకాంక్షమై వై శేరున నొక ధర్మసంస్థాపనాధి పెంటపాడునందు నెలకొల్పబడుటకుగాను అయిదువేల రూప్యములు ఆమె ధర్మగారితో వై నిధికిమూలధనముగా నొసగబడినవి.

మూలధనమువల్ల రాగల వడ్డీ నె 1-కి రు 1౦0 కి రు 0-౬-0 చొప్పున నీ సమర్థనమునకు రమూమి రు ౬00 లు రాగల వని యంచునా శేయబడియున్నది. ఈ వడ్డీసామ్యునీ క్రింది విధమున వినియోగపడవ నుద్దేశించబడినది.

1. వడ్డీసామ్యులో రు ౨00 లు ప్రత్యేకించి ఆమె తమతో శ్రీ వైష్ణవ సంఘములోని బీదలగు బ్రహ్మచారులకు వివాహాధ్యయములకు సహాయము చేయబడును.

ఆమె తీవ్రించి యున్న కాలములో నామచే నత్యంత భక్తితో నేవి చేయదును సర్వదా యోద్యోగ క్షేత్రమునెయింపబడుచుండు జీవస్థానములకు వెంటపాడు, మదురూరు అగ్రహారములలోని శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివార్ల సన్నిధులలో నామె చేరు కాశ్యపముగా సర్వజనాదితిముగా నుండులాగున వీలగు క్షేత్రముల శేవనము చేయుచుండుటకు శెరియుకరు ౬౦ లను ప్రతి సంవత్సరమును ఖర్చు పెట్టబడును.

ఆమెకర్తవలె ప్రమాదములకు వెంటపాడు బాలికాపాఠశాల బాలికలకు ప్రతిసంవత్సరము మరల సంక్రాంతిపండుగ రోజున బహుమానములను పంచివెట్టుటకు రు 20 లు ఖర్చు పెట్టబడును.

2. వైష్ణవ ద్వితీయ మహాసభలో తీర్మానింపబడిన శ్రీ వైష్ణవమతి గ్రంథముప్రకార సహాయధిలో నామె చేయవలెనొక యుద్ధి: ధర్మము ముద్రించుట కగు ధనము నొసగుటకు ఆమెధర్మగారితో తేయబడిన వాగ్దానప్రకారము ప్రతిసంవత్సరమున మరలివయశకు నొకగొప్ప గ్రంథమును ముద్రించుటకు రు ౪0 లు ఖర్చు పెట్టబడును.

ఇవిగాక ఆమె స్వార్థిత భూమిలమీద వచ్చిన నిస్తుననుసరించి వెంటపాడులోని హిందూ ప్రామాణ్యులలో మొదటి తరగతిలో నుత్తీర్ణుడగు నొకవిద్యార్థికి నువర్తపతకమును, ఖద్దరువిద్యార్థులకు చేరియు: విద్యార్థి వేతనమును, ఆమె చేరున ప్రతి సంవత్సరము నిచ్చుచుండుట కామె ధర్మగారితో నెల్పాటు చేయబడినది.

ధర్మనిధినుండి వివాహాధ్యయములకు సహాయమును పొందగోరు శ్రీవైష్ణవులు ఈ దుర్మతిసంకల్పన మాఖాది పంచకములో వివాహముగాను చేకొన దలచినయెడల తమతమ దరఖాస్తులను యాగంపల్లి పువ్వు మాసాంతములోగా తమ తమ దయాకార్యతాంతములతో నూకే గుర్తొకొనవలయును.

శ్రీమత్తీరుమల వీర రాఘవాచార్యులు,

శ్రీ అలమేలూరు శాస్త్రాధిక ధర్మ: ధి, కావలి.

అజాలు 10. ముందు పైకకు పంపవలెను.

1. స్వరాజ్యోగములు (తెనుగు)	అజాలు
2. స్వరాజ్యమే శరణ్యము (తెనుగు)	" 8
3. హేందవ స్వరాజ్యము (తెనుగు)	" 10

కె. జగదీశన్ అందు కొరీ,  
 తిరుణి శ్రీశ్రీ, మదరాసు.



వైద్యరత్న పండిత  
డి. గోపాలాచార్యగారి

# జీవామృత

రక్తమును వృద్ధిజేయును  
మేహవాత నొప్పులను బోగొట్టును  
అన్ని విధములగు బలహీనములను అణచును  
పాండురోగులకు మంచిది  
గుండెదడను నివారణ జేయును  
గర్భ కారక ములను దోచును  
బాలరక్త గర్భిణిలకు నుత్తమము  
చనుబాలను వృద్ధిపరచును  
మూర్ఖులకు మంచిది  
మెదడుకు బలమును గలగ జేయును  
వరములకు కత్తిని హెచ్చించును  
విద్యార్థులకు ప్రాణమిత్రము  
ప్రాణశక్తిని హెచ్చించును  
క్షయరోగులకు మిగుల మంచిది  
కాసరోగులకు అమృతము  
గుండెకాయకు మిక్కిలి బలము నిచ్చును  
ఉపరిచిత్తులకు అధికబలము జేయును  
ఉబ్బునరోగులకు మిగుల హితము  
వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 3-4-0.  
ప్యాకింగు పొట్టేజి ప్రత్యేకము.  
క్యాటలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41, అచారప్పన్ పేథి, జి.టి. మదరాసు.

తెలిపింపము:.... (మం)  
పండిట్ - మదరాసు.

పాశ్చాత్య వేంకటాచల పండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును

లోకామయమార

కస్తూరి మాత్రలవలె



నవోద్భవముగా కలసి గుండెకాయకు  
వేరొకటి లేదని భారాశ్రమగా చెప్పినప్పుడు  
జీవామృత అనేకవర్షములను వృద్ధులకు వేరలేదు  
గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలకొని  
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరైనా గుండెకాయకు  
జీవించుచున్నాడు. ఈ మార్గము లి నుండి ర క  
రకు తాంబూలములలో గాని లేక వట్టి నోక  
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన  
ఎడమ మందము అజీర్ణము ములబద్ధము చికి  
చ్చరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము కీకము  
వారము, దగ్గు, పడికము వలముల నొప్పి వా  
హీనక ఇంపు ఎంబా క్లెను కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక  
వ్యాధులను వర్జరకు రానియ్యదు. జబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయో  
గించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేసారి కూర్చుండ ఈ  
జీవ గుమస్తాను వ్యాపారములు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు  
మంత్రము కూడ ఈ మాత్రలను నేమింతి గుణమును పో  
దు చున్నార. 250 మార్గము గల సీసా 1-కి వెల 0.4-0  
ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు ప్యాకింగు 0.4-0 ఒకేసారి  
6 సీసాలను తెప్పించిన ప్యాకింగు రూ. 1-3-0  
12 సీసాలు " " 2-18-0  
25 సీసాలు " " 5-2-0

మద్రాసునందు అన్ని దుకాణములందు దొరకును  
శ్రీ శీతారామవ వైద్యశాల  
(801-594) మె నూ గ  
తెలిపింపము:.... పండిట్ మె నూ గ

చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము

చరక సంహిత - రసాయన ప్రకరణము

చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము బలము నిచ్చును. కాస్త  
చ్యవన రోగములలో మహావధము. స్వరభంగమును  
బోగొట్టును. చ్యవన రోగములలో ఉండే రోగములను  
బోగొట్టి వాటికి బలము గలిగించును. మృదంగమును బో  
గొట్టి బలముగలిగించును. వాతరక్తము (అనగా మోకాళ్ళ  
మీదను, మోచేతుల మీదను పుట్టిన మచ్చలు, పొక్కులు)  
బోగొట్టును. (మంగళ)

చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము మూత్రములలోనుండే దో  
షములను బోగొట్టి, మూత్రమును కుద్ధపరచును.

చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము కుక్రములలోనుండే దోష  
మును బోగొట్టి భాతువృద్ధిని గలిగించును.

చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము ఊడించినవారలకు పుష్టి  
నిచ్చును. గాయముచేత కృశించినవారలకు బలము గలి  
గించును. వృద్ధులయొక్క ముసలితనమును బోగొట్టి నవ  
యావధము నిచ్చును. బాలరక్త కరీరము పుట్టిన గలి  
గించును.

చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము - రసాయనము.

వైద్యులకు ప్రత్యేక మైన ధరలు.

10 కులముల	వెల	రూ. 1.
40 కులముల	వెల	రూ. 3.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. యం.  
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్  
19 హాన్స్ రోడ్డు మాంటూరోడ్డు మదరాసు.  
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

గోపాలాచార్యగారి

అమృతము (1842)



బంగారు, వెండి, రత్నము

ల నగలును, యితరవస్తువులును,  
వాపసు ఇచ్చినపుడు కొని వైకము యివ్వబడును



ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైనాబజార్ రోడ్, మదరాస్

నగలు నాణ్యముగాను పూచీబోడను సరియైన ధరలకు  
తయారుచేసి విక్రయించుట మంచబడును. తయారు  
లేనివాటిని అతి క్షిప్రముగ అర్ధరేతుకు తయారుచేసి  
యివ్వబడును. ఒకసారి అర్ధరేతు యిచ్చి నగలు తయారు  
చేసికొన్న వారివలన మానవ్యకము తెలిసికొనవచ్చును.

వనోపదేశనస్పర్శిణ

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క చరిత్రభరణ పోగొట్ట  
బయందు చేర్చుక గాంచినది. ధర 1-10-0  
ఇండియా సిలోకాసంయ ఎచ్చుకొనెను తపాలాఖర్చు  
పుటలముగా పంపబడును. (2975)

మిలన్ ము. పి. డి. సానింగ్

నం 144 ఫస్ట్ ఫ్లాట్ బొంబాయి.

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి

తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్చబడినవి.

The Zandu Pharmace-  
utical Works Ltd.,  
Elphinstone Road,  
BOMBAY.

ఇప్పటికా అమ్మ వసుదేవిని మిక్కిలి వచ్చు  
కముగాను, నవ్వుక గుణము నిచ్చునట్లును  
అయిదేళ్ల బొంబాయి అను ఆయాడు తెలు  
చున్నాము.

హిందూ దేశీ మందుల విలిగ్స్ ఆయా  
రేడ వస్తు వువర్గము ఇప్పటిలో బొంబాయి  
వత్తముగా జనానుజిగా నిచ్చియున్నది.

వై కనెన విల్యానియమును బోగొట్టి  
ధరలవట్టి వంచబడును.

జాందూ వర్తస్యటికర్

వర్తస్య

అయిదేళ్ల యావధమును నేయవారు

(888) బొంబాయి నెం 12.

ది ఆంధ్ర ఇంజనీయర్ ప్రెసింగు కంపెనీ,  
సోల్ ఏజెంట్లు, కాకినాడ.

మలయ చందనము.

గనేరియా అను నగరోగమునకు మహారము.



వధ్యములేదు. వివిధరీతిలో వనలేదు.  
ఎలుపు, లెలుపు, వచ్చు, అను మూడు  
విధముల నగరోగమును మూడు పూ  
టలలో నూర్చును. శ్రీల దేవుడు  
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షోధము.  
దబ్బి 1-కి వెల 2-4-0

1 చందనీ (మలయచందనమున కనుపానము) బొంబాయి 8-0-0

శ్రీ పావ వారి పంచాంగము

దుండభి సంవత్సర పంచాంగము అమ్మలో నున్నది.

మా పంచాంగముయొక్క ఘటన అందలు తెలిసినదే.

ప్రతి 1-కి 0-2-0; నాణ్యప్రతులకు తక్కువ పీ.పి. చేయము.

ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పోస్టుచీట్లు పంపవలెను.

12 ప్రతులకు ఒకప్రతి ఉచితము. త్వరపడవన్న దొరకవు.

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం, (గోదావరి)

నివ్వముగ రియాయతేయబడిన కాశ్మీరీ బొంబాయి.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.

తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,

19, హాన్స్ రోడ్, మాంటూరోడ్ - మదరాసు.



KAPANIA OIL  
THE IDEAL HAIR TONIC

కాపినియా ఆయిలు (రిజెప్టు)

తల వెండ్రుకలకు మారిన సొందర్యమును కలిగించి బానిస బానిసగా తెంచుటకు  
తగిన శక్తిని తెలుపగలదు. చుంగును బోగొట్టును. నిరోధములకు వట్టు  
వంటి మెల్లదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలవల్లదనమును కలిగించును. తల వెండి  
గుమలను కండ్లకు కలుగు మునివ్వమును బోగొట్టి మారిన కాంతిని కలిగించును

కాపినియా ఆయిలు తలనూనె అన్నిటిలోనూ ప్రత్యేకముగా శ్రీల దేవుడు ప్రత్యేక  
అవును, నెత్తునుండి మహాశక్తికారము మొనరించినది.

శేడు దీని మహిమింతియాయును.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 2. పి. చార్జి 0-6-0 అదాను.  
మాదుబుడ్డు 2-10-0 2. పి. చార్జి 0-12-0 అదాను.

సోల్ ఏజెంట్లు. 2. పి. చుట్టూర్త కమిషను రూ. 0-1-0 ప్రత్యేకము.  
అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు తెలుకలు కంపెనీ.  
155 బామ్బాయి, బొంబాయి.

# DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

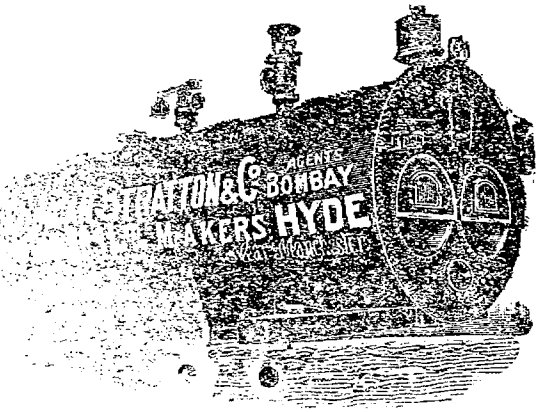
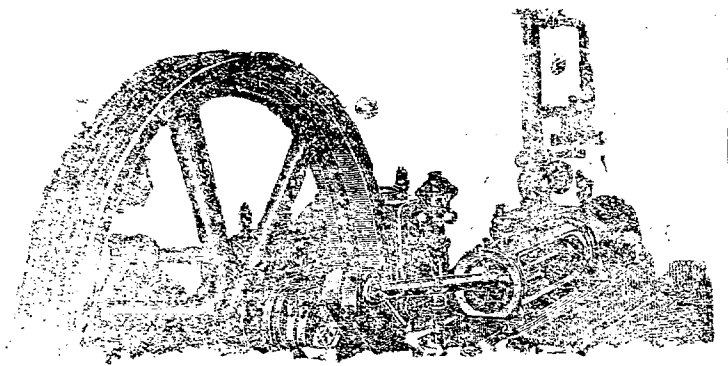
(2412)

ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రిపేరింగ్స్, ఇంజనీరింగ్, ఇంజనీరింగ్, ఇంజనీరింగ్.



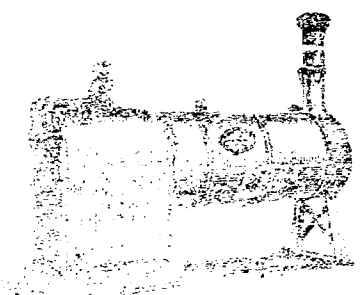
హైడ్రాస్టాటిక్ కార్బన్ బాయిలర్.

కానీ 10 అడుగుల  
మొదలు 24 అడుగుల వరకు  
వస్తుంది — డయామీటరు  
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అ. 8  
వరకు ఉంటుంది.  
స్టీల్ ప్లాంట్ (వెనరు)  
100 హార్సలు మొదలు  
160 హార్సల వరకు ఉంటుంది.

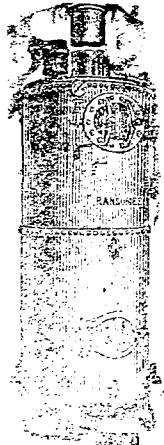


హైడ్రాస్టాటిక్ లంకామైన్ బాయిలర్.  
కానీ 24 అ. మొదలు 32 అ. వరకు ఉంటుంది.

కానీ 24 అ. మొదలు 32 అ. వరకు ఉంటుంది.  
స్టీల్ ప్లాంట్ (వెనరు)  
100 హార్సలు మొదలు  
160 హార్సల వరకు ఉంటుంది.



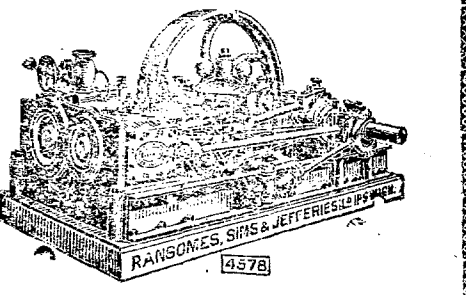
లోకో మోటివ్ బాయిలర్.  
స్టీల్ ప్లాంట్ (వెనరు) 80 హార్సలు మొదలు  
100 హ. 120 హ. 150 హ. వరకు ఉంటుంది.



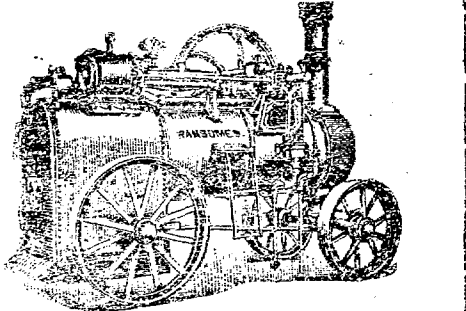
కానీ 24 అ. మొదలు 32 అ. వరకు ఉంటుంది.  
స్టీల్ ప్లాంట్ (వెనరు)  
100 హార్సలు మొదలు  
160 హార్సల వరకు ఉంటుంది.

ఈ క్రింద తెలుసుకోవలసిన వాటిని  
స్పష్టము చేయుదుము.  
మాది జిప్సొమ్ మెషిన్, వాటి సామాన్యము  
మాది మెషిన్ మెషిన్  
మాది స్పిన్డింగ్ మెషిన్  
మాది పిన్ మెషిన్  
అన్ని రకముల స్టీమ్ ఎంజిన్లు  
అన్ని రకముల స్టీమ్ బాయిలర్లు  
కోల్డ్ వాటర్ మిల్లింగ్ మెషిన్  
మాన్ మిల్లు మెషిన్  
మంచుగడ్డకేయు మెషిన్  
వడ్డు బియ్యము చేయు మెషిన్ వాటి సామాన్యము  
అన్ని రకముల పంపింగ్ మెషిన్లు  
కాగితము, పుస్తకముల సంబంధమైన కొరముట్లు  
కిరసన్ మాన్ మెషిన్ ఆయిల్ ఎంజిన్లు  
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగ్ (ప్లాంట్) కొరముట్లు  
తేలులు వర్క్ సాపు కొరముట్లు  
స్టీల్ ప్లాంట్, కష్టింగ్, పెడెస్టాల్  
కాట్ బరన్ ఆండు కాట్ బరన్ పుల్లి.  
వగయిరా అన్ని రకముల సామాన్యము.

హైడ్ డ్రైడ్ కాంపౌండ్  
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.  
(కాన్ కు సాపు మొదలు పోల్ టియబడినది.)  
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.



హైడ్ డ్రైడ్ కాంపౌండ్ ఎంజినులు.



పోర్టబుల్ స్టీమ్ ఎంజినులు.  
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.  
స్టీమ్ వెనరు 120 హార్సలు గలవి.  
కాంపౌండ్ — హై, లో వెనర్ సిలిండరు.  
స్టీమ్ వెనరు 150 హార్సలు గలవి.

విద్యుత్తును, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక  
బెజవాడ (కృష్ణా జిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాఫ్ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ ప్రాత్రైటరు గారైన  
మాన్ వల్ల బాచనయ్యగారి కై నను ప్రాయవలెను



అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.  
జగ్గ, శైత్యము, కడికము, రొమ్ముపడికము, తలనొప్పి, వాయునొప్పులు,  
బొట్టు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.  
చక్కని డబ్బోతో నడక కల దుప్ప 0—10—0; డబ్బో 1—2 రూ 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు వేలు.  
అమృతాంజనం డి పో. } 109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,  
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

